मधेशी आयोग

ज्वागल, ललितपुर

पत्र संख्याः २०७९/८०
चलानी नं. : ३

फोन नं: ०१-५२६११८५
टोलफ्रि नं: १६६००११६१८५

मिति २०७९।०४।०३

विषयः नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण अध्ययन प्रतिवेदन, २०७८
पठाइएको सम्बन्धमा ।

उपरोक्त सम्बन्धमा मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७(ड) अनुसार प्राप्त दायित्व अनुसार द्वितीय तथ्याङ्कमा आधारित भएर तयार गरिएको नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण अध्ययन प्रतिवेदन, २०७८ यसै पत्र साथ संलग्न राखी पठाइएको छ । साथै प्रतिवेदनमा कुनै सुझाव तथा पृष्ठपोषण भए यस आयोगको इमेल **madheshicommission@gmail.com** मा उपलब्ध गरि/गराइ सहयोग गरिदिनुहुन अनुरोध छ ।

(सविता डंगोल)
उपसचिव

द्वितीय तथ्याङ्कमा आधारित भएर तयार पारिएको

नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण अध्ययन प्रतिवेदन, २०७८

प्रकाशक:

मधेशी आयोग

ज्वागल, ललितपुर

टोल फ्रि नम्बर : १६६०-०१-१६१८५

वेबसाइट : www.madheshiaayog.gov.np

मन्तव्य

नेपालको संविधानको भाग २७ धारा २६२ अनुसार गठित यो संवैधानिक आयोग मधेशी आयोग हो । मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा (७) को खण्ड (ङ) मा "मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सूचीकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ।" भन्ने व्यवस्था रहेको छ । सोही कानुनी प्रावधान अनुसार २०७५ साल देखि नै जन अपेक्षा, जन जिज्ञासा र जनभावना अनुसार "थर सूचीकरण" को लागि कार्य थालनी भएको थियो । २०७६ सालमा बजेट विनियोजन अति न्यून भएता पनि ७५३ वटा पालिका, ७७ वटै जिल्ला समन्वय समितिहरू, ७ वटै प्रदेश सहितका सरोकारवालाहरूसंग "थर सूचीकरण" का लागि समन्वयकारी कार्यहरू गरिएका थिए । प्राप्त सल्लाह-सुझाव र सूचना अनुसार विज्ञहरूको टोली गठन/निर्माण गरि यस कार्यलाई अगाडि बढाइएको थियो । तर, २०७६ सालको कोभिड -१९ को प्रथम लहरको दुःखदायी अवस्थाका कारण नै होला अर्थ मन्त्रालयको बजेट नै फिर्ता गर्ने परिपत्र अनुसार यो कार्य अगाडि बढाउन सकिएको थिएन । २०७७ सालमा गठित विज्ञहरूको टोलीले पुनः सक्रियताका साथ कार्य सम्पादन गर्ने जिम्मेवारी अनुसार र विनियोजित न्यून बजेटलाई ध्यानमा राखी एक जना विज्ञ नियुक्त गरि तीन दर्जन भन्दा बढी र एक सय भन्दा बढी सरोकारवालाहरूसँग फलदायी छलफल भएको थियो । साथै पुनः छनौट गरिएका पालिकाहरूबाट सघन र गहन सहकार्य गर्दै विज्ञ दिपक कुमार गुप्ताबाट अध्ययन कार्यहरू भए ।

प्राप्त सूचना, तथ्यांक र जानकारी अनुसार द्वितीय तथ्यांकको आधारमा २०७८ सालमा प्रतिवेदन तयार गरिएको थियो । यस प्रकार सो प्रतिवेदनमाथि छलफल र अन्तरक्रियाहरू गरिए, जसमा संवैधानिक आयोगहरूका अध्यक्षज्यूहरू तथा पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दलहरूका प्रतिनिधिहरू, जातीय विज्ञहरू लगायतका सरोकारवालाहरूसँग फलदायी छलफलहरू सुसम्पन्न भएको थियो । आयोगका माननीय सदस्यहरू -जीवछ साह, रेणु देवी साह, विजयकुमार गुप्ता र आभा कुमारीको सहयोग अतुलनीय रहेको थियो । यसरी, झन्डै तीन वर्षको अवधिमा प्रथम पटक गरिएका अध्ययन नेपालको इतिहासमा

कोसेढुंगा प्रमाणित भएको छ र, हुनेछ । नेपालमा मधेशीका जातहरू कति छन् र थरहरू के-के हुन् भन्ने यो अध्ययन प्रतिवेदनमा रहेका छन् । हुनत, यो द्वितीय तथ्यांकमा आधारित अध्ययन प्रतिवेदन रहेको छ । तर, यो "आधारभूत" तहबाट नै प्राप्त गरिएकोले प्रायः जिज्ञासाहरू समाधानार्थका कार्य अवश्य नै गर्ने छ भन्ने विश्वासका साथै थप सुझावहरूको अपेक्षा पनि गर्दछु । आयोगले तयार पारि नेपाल सरकारलाई सम्प्रेषित गरेका पञ्चवर्षीय योजना अनुसार रकम विनियोजन भएमा प्राथमिक तथ्यांकको लागि समेत आयोगले कार्य गर्नेछ । साथै, थप बजेटका लागि नेपाल सरकार समक्ष पटक पटक अनुरोध पनि गरिएको छ ।

अन्त्यमा, यस अध्ययन प्रतिवेदनलाई तयार गर्ने क्रममा मनसा, वाचा र कर्मणाले सहयोग गर्नुभएका विज्ञहरू, जातीय संघ-संस्थाका प्रतिनिधिहरू, विभिन्न संवैधानिक आयोगका पदाधिकारीहरू, आयोगका सचिवसहितका कर्मचारीहरू, सरोकारवालाहरू र आयोगका सदस्यहरू प्रति हार्दिक आभार र कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु । साथै, भविष्यमा पनि संविधानको भावना अनुसार समन्वय, सहकार्य र सह-अस्तित्वलाई अङ्गीकार गरि कार्यहरू सुसंपादित गर्दै जाने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछु ।

मधेशी आयोगको प्रस्तावनामा लेखिएका "मधेशी समुदायको इतिहास र संस्कृतिको पहिचान, हक-हितको संरक्षण र सम्बर्धन तथा मधेशी समुदायको सशक्तिकरण गर्नका लागि मधेशी आयोगको स्थापना भएको छ ।" भन्ने भावनालाई आयोगले अक्षरसः अङ्गीकार गरेको पनि सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई जानकारीको लागि अनुरोध छ ।

भवदीय,

डा. विजयकुमार दत्त
अध्यक्ष
मधेशी आयोग

साहित्य, कलाको संरक्षण र विकासको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(झ) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्वर्द्धन तथा त्यस्तो समुदायको सशक्तीकरणको लागि चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,

(ञ) मधेशी समुदायमा विद्यमान कुरीति, अन्धविश्वास तथा सबै प्रकारको शोषणको अन्त्य गर्न र मधेशी समुदायको सशक्तीकरणको लागि कार्यक्रम तर्जुमा गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने,

(ट) मधेशी समुदायको सम्बन्धमा नेपाल पक्ष भएको अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्झौता कार्यान्वयन भए नभएको अनुगमन गरी नेपाल सरकारलाई कार्यान्वयनको लागि आवश्यक सिफारिस गर्ने वा सुझाब दिने।

(ठ) मधेशी समुदायको अधिकार उल्लङ्घन गर्ने व्यक्ति वा संस्थाका विरुद्ध उजुरी सङ्कलन गरी सो उपर छानबिन तथा तहकिकात गर्न सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्ने ।

(ड) मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सूचीकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ।

(ढ) मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण, सम्वर्द्धन र सशक्तीकरणका लागि नेपाल सरकार र अन्य सङ्घ संस्थाहरूले सञ्चालन गर्ने चेतनामूलक कार्यक्रमहरूको समीक्षा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने,

(ण) आयोगका अध्यक्ष, सदस्य तथा कर्मचारीको लागि आचारसंहिता बनाई लागू गर्ने,

(त) आयोगको वार्षिक योजना र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने ।

विषयसूची

क्र.स.	विषय	पेज नं.
१.	अध्ययनको परिचय र महत्त्व	१
२.	अध्ययनको उद्देश्य	२
३.	अध्ययनको प्रमुख प्रश्न	२
४.	अध्ययनको सीमा	२
५.	अध्ययनको विधि, प्रक्रिया र आधार	२
६.	अध्ययनको क्रममा प्राप्त भएका "नेपालमा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू र प्रयोगमा रहेका सम्बन्धित थरहरूको विवरण वर्णानुक्रम अनुसार	६
७.	तराई मधेशमा बसोवास र मूल थलो भएको तर नेपाल सरकारले छुट्टै संवैधानक आयोग गठन गरिसकेको जाति/ समुदायः थारू र मुसलमान अध्ययन अनुसार प्राप्त भएका जात/जाति	४०
	थर प्राप्त भएका जात/जाति थर प्राप्त हुन बाँकी रहेका जात/जातिहरूको सूची	४२
	नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदद्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने ९२ जात/जाति र सूचीकरणमा परेको वाहेक सूचीकृत हुनवाट छुटेको जात/जातिहरू	४४
	२०६८ सालको जनगणनामा उल्लेख भएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात / जातिहरू र सो अनुसार छुटेका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरूको सूची	४७
८.	छलफल र उपलब्धि	४८
९.	सुझाव	४८
१०.	निष्कर्ष	५२
११.	सन्दर्भ सामग्री	५४
१२.	अनुसूचीहरू	५६

१. अध्ययनको परिचय र महत्त्व

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा उल्लेखित भावनालाई परिपूर्ति गर्न र सहयोग पुग्ने उद्देश्यले विभिन्न संवैधानिक आयोगहरूको गठनको व्यवस्थासँगै मधेशी समुदायको इतिहास र संस्कृतिको पहिचान, हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा मधेशी समुदायको सशक्तीकरण गर्नका लागि संविधानको धारा २६२ मा व्यवस्था भएबमोजिम मधेशी आयोगको स्थापना गरिएको छ । मधेशी समुदाय भन्नाले मधेशी आयोगको सिफारिसमा नेपाल सरकारले परिभाषित गरेको समुदाय सम्झनु पर्छ भनी मधेशी आयोग ऐन, २०७४ मा उल्लेख भएअनुसार यस आयोगले मधेशी समुदायको सम्बन्धमा अध्ययन गरी नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्नुपर्ने ब्यवस्था रहेको छ । मधेशी आयोग ऐन, २०७४ को दफा ७ (ड) मा मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धान गरी थर सूचीकृत गर्न नेपाल सरकारलाई सिफारिस गर्ने ब्यवस्था गरिएको छ । सोही अनुसार यो अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारिएको हो । मधेशी समुदायको स्पष्ट पहिचान र थर सूचीकृत हुन नसक्दा मधेशी समुदाय इतरका व्यक्तिहरूले राज्यले मधेशी समुदायलाई भनी दिएको सुविधा उपभोग गरिरहेको अवस्था एकातिर छ भने अर्कोतिर वास्तविक मधेशी समुदायका व्यक्तिहरू उक्त सुविधाबाट वञ्चित हुनुपरेको छ । यसका साथै मधेशीहरूको थर सूचीकृत हुन नपाउँदा मधेशी आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार प्रभावकारी ढङ्गले परिपुर्ति र कार्यान्वयन गर्न पनि कठिनाइ भइरहेको छ । विज्ञ र जातीय संगठनका अगुवाहरूका अनुसार २०६८ सालको जनगणनामा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने केही जातिहरूको नाम नै उल्लेख छैन भने अर्कोतर्फ उल्लेख भएका जातिहरूको संख्या त्रुटिपूर्ण रहेको छ, जस्को सम्बन्ध थर सूचीकरणसँग पनि रहेको छ। तसर्थ मधेशी समुदायको स्पष्ट पहिचानको आधारहरू तोकि थर सूचीकरण गर्नु अति आवश्यक र कानूनी रुपमा पनि बाध्यकारी समेत भएको कुरालाइ आत्मसात गरी आर्थिक वर्ष २०७७।७८ मा नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण अध्ययन कार्यको सुरुआत गरिएको थियो । तर कामको व्यापकता, सीमित साधनस्रोत र समयको अभावको कारणले पछिल्लो आर्थिक वर्षमा पूर्णरूपमा काम सम्पन्न हुन नसके पनि

प्रारम्भिक अध्ययन प्रतिवेदन आयोगले प्राप्त गरेको थियो । सोही प्रतिवेदनलाई प्रमुख आधार बनाएर आर्थिक वर्ष २०७८।७९ को फागुन महिना भित्र सम्पन्न हुनेगरी द्वितीय तथ्याङ्कलाइ आधार मानी यो अध्ययनको कामलाई विज्ञ मार्फत अगाडि बढाई यो प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

२. अध्ययनको उद्देश्य

यो अध्ययनको उद्देश्य देहायबमोजिम रहेका छन् ;

- मधेशी समुदायमा पर्ने जात र थरहरूको पहिचान गर्ने,
- मधेशी समुदायका विभिन्न जातजातिहरूको यथार्थ विवरण र तथ्याङ्क संकलन गर्ने,
- मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात र त्यसका थरहरूको विवरण विद्यमान द्वितीय तथ्याङ्कमा आधारित भएर अध्ययन गरी प्रतिवेदन तयार पार्ने ।

३. अध्ययनको प्रमुख प्रश्न

यो अध्ययनको क्रममा सोधिएको प्रमुख प्रश्न नेपालमा बसोवास गरिआएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने कुन जातमा कुन कुन थरहरू प्रयोगमा रहेका छन ? सोको विवरण सङ्कलन गर्ने रहेको छ ।

४. अध्ययनको सीमा

थर सूचीकरण हेतु तयार पारिएको यो अध्ययन प्रतिवेदन नेपालमा बसोवास गर्ने मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने कुन जातमा कुन कुन थरहरू प्रयोगमा रहेका छन् वा कुन जातले कुन कुन थरहरू प्रयोग गर्ने गरेका छन, सो सँग मात्रै सम्बन्धित रहेको छ ।

५. अध्ययनको विधि, प्रक्रिया र आधार

यस थर सूचीकरण सम्बन्धी अध्ययनका लागि विद्यमान द्वितीय तथ्याङ्कलाई प्रमुख आधार बनाइएको छ। जसमा पूर्व प्रकाशित जात र थर सम्बन्धी सूचनाहरू सङ्कलन गरिएको छ । नेपाल सरकार गृह मन्त्रालय, सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयमा पत्र लेखि उपलब्ध सूचना सङ्कलन गर्ने काम गरिएको छ । यसका साथै सूचनाका लागि नेपाल सरकारका विभिन्न आयोगहरू: राष्ट्रिय दलित आयोग, थारु आयोग, मुस्लिम

आयोग र आदिवासी उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानसँग विशेष समन्वय र सहकार्य गर्ने काम गरिएको छ । यसका साथै सबै जिल्ला समन्वय समितिहरूलाई पत्र लेखि सूचनाका लागि अनुरोध गरिएको छ । बिशेषगरी मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जातीय संघ संगठनहरूलाई प्रमुख आधार बनाई पत्र लेखि सूचनाका लागि अनुरोध गरिएको छ । यसका साथै मधेशी बाहुल्य भएको जिल्लाहरूका प्रत्येक जिल्लालाई प्रत्येकवाट कम्तिमा एउटा पालिका समेटिने गरी गाँउपालिका र नगरपालिकाहरूलाई पत्र लेखि थरहरू सङ्कलन गर्ने काम गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७।७८ र २०७८।७९ मा समेत गरी केही जातीय संघसंगठनका प्रतिनिधिहरूसँग मधेशी आयोगको कार्यालयमा छलफल र अन्तरक्रिया गरी थरहरू सङ्कलन गरिएको छ । आर्थिक वर्ष २०७७।७८ मा प्राप्त भएको प्रारम्भिक प्रतिवेदनमा भएका कमीहरू सच्याउन सम्बन्धित सरोकारवाला जातीय संगठनका अगुवा जानकार र विज्ञसँग छलफल गरी समाधान गरिएको छ । त्यसपछि तयार पारिएको मस्यौदामा २०७८ फागुन ११ गते विज्ञ तथा सरोकारवाला समुहसँग छलफल गरी वहाँहरूले दिनुभएको सुझाव अनुसार यो प्रतिवेदनमा आवश्यक सुधार गरिएको छ । साथै २०७८ फागुन २२ गते मधेशी आयोगसँग आन्तरिक छलफल गरी प्राप्त भएका सुझाव अनुसार आवश्यक सुधार र परिमार्जन गरिएको छ । साथै २०७८ फागुन २९ गते सरोकारवाला विभिन्न संवैधानिक आयोगका प्रतिनिधि माननीय सदस्यहरू र प्रमुख राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू सहित परिमार्जित प्रतिवेदन माथि भएको छलफलवाट प्राप्त भएका सुझावलाई ध्यानमा राखी यो प्रतिवेदन तयार पारिएको छ ।

अहिलेको वर्तमान अवस्थामा मधेश के हो ? र मधेशी को हुन ? भन्ने कुराको सैद्धान्तिक परिभाषाबारे अन्योल रहेको छ । बृहत् रुपमा अध्ययन अनुसन्धान गरी यसको स्पष्ट परिभाषा नेपाल सरकारले आधिकारिक रूपमा निर्क्योल गरिसकेको छैन । यस अवस्थामा यस प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जातहरूको नामको सन्दर्भमा "को हुन मधेशी ? सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचीकृत" भन्ने शीर्षकको सूचना २०६५ साल फागुन १४ गतेको कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित समाचारलाई आधार बनाइएको छ । जसमा *अग्रहरी, अमात, उराव- झाँगड,*

कथवनिया, कमलापुरी, कमार, कहार, किसान, कानु, कायस्थ, कुमाल, केवट, कैबरथ, कुम्हार, कुर्मी, कुशवाहा-कोईरी, कुस्मा, कुसवाडिया, कलर, ककैहिया, कोरी, कलवार, कोचे, खटिक, खत्वे, खडिया, गनगाई, गडेरी/पाल/भेडिया, चमार/हरिजन, चिडीमार, तत्मा, ताजपुरीया, तेली, देव, दनुवार, दरै, दुसाध/पासवान, नोनीया, धोवि, धुनिया, धानुक, धिमाल, धामि, ठठेरी, डोम, पथरकटा, पासी, बंगाली, बिंद, बोटे, बानिया, ब्राम्हण, बढई, बातर, बरई, बीन, भूमिहार, भेडीया, मलाह/निसाध, मुसहर, माझी, मारवाडी, मुन्डा, मेचे, मेहतर, यादव/अहिर, रसतोगी, राजवंशी, राजभर/राजवहार, राजपुत, रौनियार, राजधोव, राजी, लोध, लोहार, वर्णवाल, पोद्दार, सूतिहार, सरभँग, सरनरियाक, सुडी, सरबरीया, सन्यासी/जोगिया, सतार/संथाल, सिकारी, सोनार, शिख/पञ्जावी, हजाम/नाई, हलुवाई, थारु र मुस्लीम/मुसलमान रहेका छन् । जुन "को हुन मधेशी ? सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचीकृत" भन्ने शीर्षकको सूचना २०६५ साल फागुन १४ गतेको कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित भएको छ । जसमध्ये नेपाल सरकारद्वारा संवैधानिक आयोगको रूपमा थारूका लागि "थारू आयोग" र मुसलमानका लागि "मुस्लिम आयोग" छुट्टै संवैधानिक आयोगको रूपमा स्थापना भई क्रियाशील रहेको अवस्था छ । यसका साथै २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणनामा उल्लेख भएका जातहरूको सूची र मधेशी आयोगले विभिन्न समयमा गरेका छलफल, गोष्ठी, सेमिनार एवं जिल्ला भ्रमणबाट प्राप्त गरेका थप नयाँ जातहरूका नामावली, तत्कालिन दलित आयोगले तयार पारेको र नेपाल सरकार सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनामा उल्लेख भएका मधेशी मूलका दलित समुदाय अन्तर्गत पर्ने १९ वटा जातहरू र त्यसका थरहरूलाई आधार बनाइएको छ । थर सूचीकरण सम्बन्धमा यस आयोगले गरेका प्रमुख कार्यहरूलाई अनुसूची-१ मा राखिएको छ । प्रमुख रुपमा गाउँपालिका/नगरपालिकाहरू (अनुसूची २), मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जातहरूका जातीय संघ संगठनहरू (अनुसूची ३), र जातीय जानकार/विज्ञहरू (अनुसूची ४) पत्र लेखि त्यहावाट प्राप्त भएका सम्बन्धित जात र

प्रयोगमा रहेको थरहरूलाई उल्लेख गरी यो अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारिएको छ । सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको पत्र र कान्तिपुर राष्ट्रिय दैनिकमा प्रकाशित समाचारलाई अनुसूची ५ मा समावेश गरिएको छ ।

६. अध्ययनको क्रममा प्राप्त भएका नेपालमा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू र प्रयोगमा रहेका सम्बन्धित थरहरूको विवरण वर्णानुक्रम अनुसार तल दिइएका छन् ।

१. **अग्रहरी** जातका थरहरू ;

अग्रहरी, गुप्ता, बनिया ।[१]

२. **अमात** जातका थरहरू ;

अमात, राय, राउत, मण्डल ।[२]

३. **ककैहिया** जातका थरहरू ;

राय ।[३]

४. **कथबनियाँ / सिन्दुरिया** जातका थरहरू ;

कथबनियाँ, कथबनिया, दास, चौधरी, सिन्दुरिया, बनियाँ, बनिया, बानिया, कैथल बैश्य, गुप्ता, श्रीवास्तव, सेनुरिया, कायस्थ ।[४]

---

[१] सिताराम अग्रहरीले २०७७ चैत्र १३ गते र अग्रहरी समाज सेवा समितिका पुर्व अध्यक्ष राजेन्द्र अग्रहरीले २०७८ पुष २२ गते फोन मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना अनुसार ।

[२] विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ चैत्र ११ गते उपलब्ध गराउनुभएका पत्रमा उल्लेखित सूचना र नेपाल अमात कल्याण समितिका अध्यक्ष मा. डा. रामचन्द्र राय (संविधान सभा सदस्य) सँग २०७७ पौष १३ गते फोन मार्फत भएको कुराकानी अनुसार ।

[३] नेपाल सरकार, सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना अनुसार ।

[४] नेपाल कथबनियाँ सेवा समाज, केन्द्रिय कार्यालय, राजबिराजका अध्यक्ष-निरंजन प्रसाद दासले २०७७ भदौ २८ गते उपलब्ध गराएका सूचना..., र बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष सन्तोष कुमार महतोले २०७७ भदौ २४ गते उपलब्ध गराएका पत्रमा उल्लेख भएका सूचना अनुसार । र संयुक्त मधेशी सेवा समाज, मकवानपुर हेठौडा - ४ का अध्यक्ष- शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया (गुड्डु)ले २०७६ माघ १४ गते पत्र मार्फत "मधेशी अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरी पाउँ" भनी यस आयोगमा दिएका निवेदनमा उल्लेख भएका सूचनाका आधारमा र

-बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष सन्तोष कुमार महतोले २०७७ भदौ २४ गते उपलब्ध गराएका पत्रमा उल्लेख भएका सूचना अनुसार ।

५. कंसाकार (कसेरा) जातका थरहरू:

कंसाकार ।[५]

७. कमर / कमार[६] जात:

७. कमलापुरी **वैश्य-बनिया** जातका थरहरू ;

कमलापुरी बनिया, बानिया, साह, गुप्ता, गुप्त गौतम, सेन गौतम, राज किरण ।[७]

८. **करूवा** जातका थरहरू ;

करूवा, हास्दशीया, मुडयार, हेमरम, वेस्रा, गीनुवार, एदुकुवार, दुम्रीया, समटवार ।[८]

९. **कलर** जातका थरहरू ;

सरवरिया, विकाउ ।[९]

१०. **कलवार** जातका थरहरू ;

चौधरी, जयसवाल, शाह, साह, गुप्ता, प्रसाद, ब्याहुत, कलवार, भगत, कलाल, खरिदाहा, जैसार, कमलापुरी, वर्मा ।[१०]

---

[५] संयुक्त मधेशी सेवा समाज नेपाल, मकवानपुर हेटौडा-४ का अध्यक्ष शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया (गुड्डु) ले २०७६ माघ १४ गते यस मधेशी आयोगमा "मधेशी अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरि पाउँ" भनी दिएको निवेदनमा उल्लेखित सूचना अनुसार ।

[६] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[७] कमलापुरी वैश्य समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्यालय लाहान, सिराहाका अध्यक्ष-कन्हैया प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत २० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना अनुसार ।

[८] करूवा समाजको तर्फवाट खादरू करूवा र राजन करूवाले दशरथ खडिया डुङडुङ मार्फत २०७८ माघ ९ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँहरूका अनुसार नेपालमा करूवा जातिको बसोवास मेचीनगर नगरपालिका, बिर्तामोड, झापामा रहेको छ । करूवा जातिका मानिसहरू सादरी भाषा बोल्ने गर्छन ।

[९] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना अनुसार ।

[१०] नेपाल कलवार कल्याण महासंघ, केन्द्रिय कार्यालय काठमाडौंका महासचिव महेन्द्र चौधरीले २०७७ पौष २९ गते र नेपाल कलवार कल्याण समिति, केन्द्रिय कार्यालय-कुलेश्वर, काठमाडौंका सचिव महेन्द्र चौधरीले २०७७ माघ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना अनुसार ।

११. **कलाल** जातका थरहरू ;

कलाल, साह, चौधरी ।[११]

१२. **कवर** जातका थरहरू ;

कवर, पिपर, कासी, जुहाडी, मुसा, हेर्ला, पथलचाटा, घाटवार, सिंगा, बाघवार।[१२]

१३. **कसौधन** जातका थरहरू ;

कसौधन, केसरवाल, केशवधन, कश्यप, वैश्य गुप्ता, बनियाँ, सर्राफ, कोरपाल, शाहा, चौधरी, अग्रवाल, कश्मीरवाल, कौल, खेर, खत्री ।[१३]

१४. **कमकड** जातका थरहरू:

कमकड, महतो, राउत, कहार, कहाँर ।[१४]

---

[११] विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते र बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष- सन्तोष कुमार महतोले २०७७ भदौ २४ गते पठाएको पत्रमा उल्लेखित सूचना अनुसार ।

[१२] नेपाल कवर उत्थान संघका प्रतिनिधि डिक कवर र सुजन कवरले २०७८ माघ ३ गते दशरथ खडिया मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँहरूका अनुसार नेपालमा कवर जातिको बसोवास झापा-जिल्ला, मेचीनगर नगरपालिकामा रहेको छ र जनसङ्ख्या ३१७ रहेको छ । कवर जातिका मानिसहरू सादरी भाषा बोल्ने गर्छन । सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात । यस मधेशी आयोगका मा. अध्यक्षज्यूले जिल्ला भ्रमणको क्रममा प्राप्त गर्नुभएको हो । झापा जिल्ला, मेचीनगर नगरपालिका र बुद्ध शान्ति गाउँपालिकामा पाइएको हो ।

[१३] मा. आदित्य नारायण कसौधनले २०७७ चैत २३ र २०७७ चैत २८ गते ई-मेल मार्फत व्यक्तिगतरूपमा उपलब्ध गराउनुभएको सूचना । उहाँ रुपन्देही जिल्लावाट प्रतिनिधित्व गर्ने संविधान सभा सदस्य र कसौधन जातिका विज्ञ, जानकार, अगुवा हुनुहुन्छ ।

[१४] जगदीश राउत कमकडसँग २०७७ भदौ १८ गते र २०७८ पुष १२ गते र रामबचन कमकडसँग २०७८ पुष १५ गते फोनमा भएको कुराकानी मार्फत उपलब्ध गराउनुभएको सूचनाका आधारमा । जगदीश राउत कमकड जिल्ला- पर्सा, पोखरिया नगरपालिका, वार्ड नं. ४, टोल, गाउँ- पोखरियाका र रामबचन कमकड पोखरिया नगरपालिका शिववर्वाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । वहाँहरूका अनुसार कमकड जाति नभई कहाँर जातिको थरकोरूपमा रहेको छ ।

१५. कहार जातका थरहरू:

कहार, कहाँर, महतो, राउत, कश्यप, गौड, राजबंशी, भर, राजभर, प्रजापती, गौड, कश्यप ।[१५]

१६. कानु जातका थरहरू:

कानु, गुप्ता, साह, शाह, साव, साहु, गुप्त, कांदु, कन्दन, कन्दोई, कान्यकुंज, कनौजिया, हलुवाई, गोढ़, मोदक, मोदनवल, भारती, मगहिया, बरभुज, मध्यदेशीय, मदेशीया, विध्यार्थी, सेठ, प्रसाद, बनिया, कन्डोली, काटारी, शेट्टी, मोदाक, माहाजन, मजगइया, मध्यदेशीया, भुंज ।[१६]

१७. कायस्थ जातका थरहरू:

कर्ण, कण्ठ, कंठ, कायस्थ, कायस्त, चौधरी, दत्त, दत्ता, दास, निधि, मल्लिक, लाल, लाभ, वर्मा, श्रीवास्तव, प्रसाद, सिन्हा, अम्बष्ट, सहाय, कुलश्रेष्ठ, निगम, सक्सेना, शरण, माथुर, अस्थाना, गौर, नागर, घोष, सेन, सरकार, बिश्वास, गुहा, डे, नाग, नाथ, नन्दी, धर, मित्र, मित्रा, कर, बोस, बसु, भद्र, भद्रा, वाइतोष ।[१७]

---

[१५] पाल्हीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना-तथ्याङ्क...., र

-सुरेश महतो कहारसँग २०७७ फागुन ११ गते र २०७८ पुष १३ गते फोन मार्फत भएको कुराकानीका आधारमा।

सुरेश महतो कहार बारा जिल्ला कचोरवा गाउँका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । उहाँका अनुसार राजबंशी थर मोरङ जिल्लाको दादर बैरियामा पाईएको छ, पेशाको हिसाबले कहार जातिसँग मिल्दो जुल्दो छ ।

[१६] संयुक्त मधेशी सेवा समाज नेपाल, मकवानपुर हेटौडा-४ का अध्यक्ष शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया ले २०७६ माघ १४ गते..., कानु हलुवाई कान्दु मध्यदेशीय समाज नेपालका अध्यक्ष- आर. बी. साह ले २०७७ चैत्र १९ गते उपलब्ध गराएका सूचना...,

-कानु समाज नेपाल, केन्द्रीय कार्यालय वीरगंजका ब. उपाध्यक्ष रामसागर साहले २०७७ चैत्र ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., र

-प्रकाश कुमार साहले २०७७ चैत १७ गते व्यक्तिगत रूपमा अनुसन्धान गरी उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१७] नेपाल चित्रगुप्त समाजका अध्यक्ष, शिवभुषण लालले २०७७ मंसिर १८ गते यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर-सूचिकरण सम्बन्धी बैठक-छलफलमा उपलब्ध गराएका सूचना....,

१८. **किसान** जातका थरहरू:

किसान, तेलिया, सेन्दरिया ।[१८]

१९. **कुम्हार/कोहार** जातिका थरहरू:

पंडित, पडित, प्रजापती, कुम्हाल, कुम्हार, पण्डित, कुम्हाले, कुम्मकार, कोहार, कोंहार, वर्मा, चक्रधारी, चक्रवर्ती, पाल ।[१९]

२०. **कुमाल**[२०] जातका थरहरू:

कुमाल

२१. **कुर्मी** जातको थरहरू:

कुर्मी, पटेल, राय, राउत, सिंह, सिन्हा, वर्मा, चौधरी, महतो, जयसवार, जयसवाल, कैराती ।[२१]

२२. **कुरीन/कुलीन**[२२] जातका थरहरू:

बहरदार, सिंह, गोढी

-मिसन २ करोड चित्रान्शका अध्यक्ष अनिल कर्णले २०७७ चैत महिनामा मधेशी आयोगसँगको छलफलमा उपलब्ध गराएका सूचना....र

-नेपाल चित्रगुप्त समाज, केन्द्रिय समिति काठमाडौंका वर्तमान अध्यक्ष रतीश चन्द्र लाल सुमनले २०७८ फागुन ८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । पत्र अनुसार कायस्थ जातिमा कसै कसैले बच्चन, सुमन, आजाद, कुमार उपनामको रूपमा लेख्ने चलन रहेको छ ।

[१८] किसान समुदाय विकास प्रतिष्ठानका अध्यक्ष भीम किसानले २०७७ फागुन १७ गते फोन मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना अनुसार ।

[१९] नेपाल प्रजापति (कुम्भकार) संघ, केन्द्रिय कार्य समिति, जनकपुरधाम, धनुषाका राष्ट्रिय अध्यक्ष – रामानन्द पण्डितले २०७७ फागुन २८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना... र

-नेपाल कुम्हार समाजका अध्यक्ष सिताराम पंडितले २०७७ सालमा थर सूचिकरण सम्बन्धी यस मधेशी आयोगको वैठकमा उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । भोजपुरी र अवधी भाषा बोलिने क्षेत्रमा कुम्हार जाति लाई कोंहार भनी सम्बोधन गर्ने चलन रहेको छ । रामानन्द पण्डितसँग २०७८ पुस २२ गते फोनमा भएको कुराकानी अनुसार "पाल" थर थपिएको हो ।

[२०] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[२१] कुर्मी सशक्तिकरण मञ्च, केन्द्रिय कार्यालय बुद्धनगर नयाँबानेश्वर काठमाडौंका अध्यक्ष- सनन्दन प्रसाद कुर्मीले २०७७ चैत ४ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[२२] निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगरका अध्यक्ष प्रीतम मुखिया निषाद मार्फत प्राप्त भएको जात र थर ।

२३. **कलाबञ्जर / कलाबाज**[२३] जातका थरहरू: (थर प्राप्तहुन बाकी रहेको)

२४. **कुश्मा**[२४] जात:

२५. **कुसुण्डा** जातका **थरहरू**:

सेन, शाही, सिंह।[२५]

२६. **कुश्वाडिया** जातका **थरहरू**:

पथरकट्टा, शिलकट, कुशवदिया, कुचवदिया, थबई ।[२६]

२७. **केवट** जातका थरहरू:

केवट, केउट, कामैत, कामत, कामती, कापड, कापर, कापडी, कापैड, कैवर्थ, खवास, डरेदार, भण्डारी, भुषण, व्यास, बर्मा, मण्डल, चौधरी, शर्मा, विश्वास, महतो, जमदार, मरर, मंडल, ईशर, अधिकारी, निषाद ।[२७]

---

[२३] सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात । कौशल कुमार सिंहद्वारा लिखित "संघर्षमा पिछडा वर्ग" को (पृ. ५) मा उल्लेख भएअनुसार । उनका अनुसार नेपालगँजमा पाइएको हो...र निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रीतम मुखिया निषाद मार्फत प्राप्त भएको जात ।

[२४] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद् द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १५ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[२५] नेपाल कुसुण्डा विकास समाजका अध्यक्ष- धन बहादुर कुसुण्डाले २०७७ चैत १५ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[२६] कुचवदिया उत्थान संघका अध्यक्ष राजु कुचवदिया सँग २०७७ माघ २७ गते फोन मार्फत भएको कुराकानिवाट प्राप्त सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला- नवलपरासी, विनयीत्रीवेणी- गाउँपालिका, वार्ड नं. – २, गाउँ टोल- जेनरेका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ।

[२७] सुरेश केंवट निषाद (लाहान नगरपालीका वार्ड नं. ३) ले निषाद उत्थान केन्द्रको केन्द्रिय महासचिव धुपलाल सहनी निषाद मार्फत २०७७ फागुन १७ गते उपलब्ध गराएका सूचना,

-विदेह नगरपालिका धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ चैत ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका तथ्याङ्क...,

-नेपाल निषाद मल्लाह समाज केन्द्रिय कार्यालय बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना... र

२८. **केवरत** जातको थरहरू:

केवरत, दास ।[२८]

२९. **केशरी** जातका थरहरू:

केशरी, केसरी, केशरवानी, बनिया, साह, प्रसाद ।[२९]

३०. **कोईरी/कुशवाहा** जातका थरहरू:

कोइरी, कुशवाहा, महतो, सिंह, आर्य, सिंहा, मोर्य, वर्मा, भगत, महत, मुराउ, चौधरी, मेहता।[३०]

३१. **कोचे**[३१] जात:

-केवट कल्याण समाज, सिराहा- नेपालका स.स.स. मागैन कामैतले २०७८ फागुन २१ गते पत्रमार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[२८] चतुर्भूज केवरतले २०७७ फागुन ९ गते फोनमा भएको कुराकानी मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ मोरङ जिल्ला, सुनबर्शी नगरपालिका, वार्ड नं. ६, का स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ र केवरत जातिका विज्ञ जानकार र अगुवाका साथै पाटन संयुक्त क्याम्पस, ललितपुरमा नेपाली विषयका उपप्रध्यापक हुनुहुन्छ । ।

[२९] संयुक्त मधेशी सेवा समाज, मकवानपुर हेठौडा – ४ का अध्यक्ष- शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया (गुड्डु)ले २०७६ माघ १४ गते पत्र मार्फत "मधेशी अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरी पाउँ" भनी यस आयोगमा दिएका निवेदनमा उल्लेख भएका सूचना..., र

-केशरी कल्याण समाज नेपाल, शान्तिनगर काठमाडौं का अध्यक्ष मदन प्रसाद केशरीले २०७८ फागुन ४ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[३०] नेपाल कुशवाहा कल्याण समाज, केन्द्रिय समिति, काठमाडौंका अध्यक्ष तपेश्वर महतो एवं राकेश मेहता र सचिव बीरेन्द्र कुमार मेहताले २०७६ पुष २४ गते र बेलौरी नगरपालिका कंचनपुरले २०७७ फागुन २८ गते यस आयोगमा पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[३१] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी" सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

३२. कोरी जातका थरहरू:

कुरील, भारती, गौतम, कोरी, शाक्यवर, जैसवार, शङ्कवर, माहुरे ।[३२]

३३. कोल/कौल जातका थरहरू:

कोल, चोल, कोली, लोध, लोधा, लोधी नाविक, घाटवार, रैकवार, बहरदार, मण्डल निषाद ।[३३]

३४. खटिक जातका थरहरू:

कोली, सोनकर ।[३४]

३५. खडिया जातका थरहरू:

खडिया, डुङडुङ, बिलुङ्, टेटे, सोरेङ, कुल्ल, केरकेटा, बा, किड़ो, ठिटियो ।[३५]

३६. खत्वे जातका थरहरू:

मण्डल, खगं, शर्मा, धानुक, बेल्दार, खत्वे, कहार ।[३६]

---

[३२] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना... र दीपक चौधरीद्वारा लिखित "नेपालको मधेशी समुदाय" (२०७१) को पृष्ठ-१२२ मा उल्लेख भए अनुसार ।

[३३] निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव धुपलाल सहनी (निषाद)ले २०७७ फागुन १७ गते यस मधेशी आयोगमा आएर र नेपाल निषाद मल्लाह समाज केन्द्रिय कार्यालय बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[३४] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना अनुसार....
-र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँके का अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना-तथ्याङ्कका आधारमा ।

[३५] नेपाल खडिया उत्थान समाज, मेचीनगर नगरपालीका, झापा का अध्यक्ष दशरथ खडिया डुङडुङले २०७८ माघ ३ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ मेचीनगर नगरपालीका वार्ड नं. ८ टोल/गाउँ खडिया बस्तीका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । उहाँका अनुसार नेपालमा खडिया जातिको बसोबास झापा र मोरङ जिल्लामा रहेको छ । २०५८ सालको जनगणना अनुसार नेपालमा खडिया भाषीको जनसख्या १५७५ रहेको छ ।

[३६] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना... र विदेह नगरपालिका धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ चैत ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका तथ्याङ्कका आधारमा ।

३७. **खुलवट/खुनोट** जातका थरहरू:

मुखिया, निषाद ।[३७]

३८. **खवास**[३८] जातका थरहरू:

खवास

३९. **गडेडीया** जातका थरहरू:

गडेडीया, पाल, गडेडी, भेडीहर, राउत, भगत ।[३९]

४०. **गनगाई** जातका थरहरू:

गनगाई, गणेश, मण्डल, सिंह, गच्छेदार, चौधरी, विश्वास, सरदार, करदार, गच्चछदार, खाँ, मडर, महथु, पाल, सर्मा, शर्मा, कुमार, कुमारी, देव, प्रसाद ।[४०]

४१. **गवाल/गोवाल/गवाला**[४१] जातका थरहरू:

गवाल, गोवाल, गवाला

---

[३७] नेपाल निषाद मल्लाह समाज केन्द्रिय कार्यालय बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[३८] दीपक चौधरीद्वारा लिखित "नेपालको मधेशी समाज" किताबको पृष्ठ-१४८ मा उल्लेख भएअनुसार ।

[३९] ईश्वर चन्द्र पालसँग २०७८ पुष ३० गते फोनमार्फत भएको कुराकानीको आधारमा । उहाँ कृष्णनगर नगरपालिका, वार्ड नं.-६ टोल/गाउँ- कर्मा , कपिलबस्तु जिल्लाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ र गडेडी जातिका विज्ञ / जानकार / अगुवा हुनुहुन्छ । र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना-तथ्याङ्क अनुसार । र बुद्धराम पालसँग २०७७ माघ ११ गते कुपण्डोल, ललितपुरमा भएको कुराकानीका आधारमा ।

[४०] बिनोद गनगाईले २०७८ माई ९ गते फेसबुक र फोनमा भएको कुराकानी मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ मोरङ जिल्ला, सुनवर्शी नगरपालिका वार्ड नं. १, गाउँ/टोल- कालाबजारका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ,..., र

-सारिका मण्डलले २०७८ फागुन ९ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ "आदिवासी जनजाति गन्गाई जातिको संस्कार" किताबको लेखिका हुनुहुन्छ ।

[४१] सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात । झापा जिल्ला मेचीनगर नगरपालिका र बुद्धशान्ती गाउँपालीकामा पाइएको हो।

४२. **गोंड** जातका थरहरू:

गोंड, साह ।[४२]

४३. **गौड़**[४३] जात:

४४. **गोडीया** जातका थरहरू:

गोडिया, साहनी, चाई, कहार, खैराहा, मल्लाह, निषाद ।[४४]

४५. **गोढ़ी** जातका थरहरू:

साहनी, सहनी, सहानी, बहरदार, मल्लाह, निषाद ।[४५]

४६. **चमार / हरिजन** जातका थरहरू:

राम, मोची, हरिजन, रविदास, रैदास, महरा, चमार, रामदसिया, रोहिदास, गौतम, भारती।[४६]

---

[४२] देवनारायन साह गोंडले २०७८ फागुन ९ गते रामेश्वर प्रसाद साह गोलदार मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला- पर्सा, पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, वार्ड नं.- ५ का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[४३] यस थरसूचिकरण अध्ययन परियोजनाका विज्ञ समुह सदस्य बिक्रममणी त्रिपाठी मार्फत प्राप्त भएको सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात ।

[४४] नेपाल गोंडिया (निषाद) संघका अध्यक्ष मुरली गोंडिया (निषाद)ले ध्रुपलाल सहनी मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ बर्दिया- जिल्ला गुलरिया नगरपालिका वार्ड नं. ७ का स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । र

-नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०८८ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा

[४५] निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- ध्रुपलाल प्रसाद सहनी निषादले २०७७ फागुन १७ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[४६] -नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना..., -विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष- बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते..., पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते... र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

४७. **चनउ/चनौ** जातका थरहरू:

प्रसाद, चनौ, चनउ, प्रसाद चनौ, प्रसाद चन्द्रवंशी, चन्द्रवंशी, सिंह, शाही, राय, सिंह चनौ, सिन्हा, प्रसाद सिन्हा, राय, प्रसाद सिंह।[४७]

४८. **चांय / चायभ / चाई** जातका थरहरू:

चाइ, चाई, चौधरी, निषाद ।[४८]

४९. **चिडीमार** जातका थरहरू:

सरनेरिया, सरनरिया, करौरीया, नट, बखु, यादव ।[४९]

५०. **चौहान** जातका थरहरू:

चौहान, प्रसाद, महतो, चाई, चौधरी ।[५०]

५१. **झाँगड / धाँगड (उँराव)** जातका थरहरू:

उराँव, झाँगड, धाँगड, केरकेट्टा, ख़ल्ख़ो, ख़ाख़ा, ख़ेस्स, कुँजुर, टोप्पो, तिर्की, तिग्गा, मिन्ज, एक्का, बरला, बरवा, इन्दवर, लक्ड़ा, बेक, धान्वर, बाधवर, कच्छप, किन्डो, किस्पोट्ता, कन्डा, कोक्रो, गड्डी, खोया, चेरमारको, डडेल, निया, पन्ना, बकुला, बड़ा, बन्डा, भगत, बिन्को, मुन्जनी, रुन्डा, लिन्डा, सोन, महतो, गिधही, कन्हार, बख़ला, चेलेक्चेला, धेचुवा, चितखा, अम्डी, मिङ्गी, किस्स, ख़ोचोल, कस्प, कुहु ।[५१]

---

[४७] डा. रामस्वरूप सिन्हाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ ईशनाथ नगरपालिका बार्ड नं. ४, गाउँ टोल- महुलिया, जिल्ला- रौतहटका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ र चनउ/चनौ जातिका विज्ञ जानकार र अगुवा हुनुहुन्छ ।

[४८] निषाद उत्थान केन्द्र कपिलबस्तु शाखाका उपाध्यक्ष- पारस प्रसाद केवटले २०७७ फागुन १७ गते ध्रुपलाल सहनी निषाद मार्फत र नेपाल निषाद मल्लाह समाज केन्द्रिय कार्यालय बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[४९] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[५०] चौहान सेवा समाजका केन्द्रिय सदस्य- दिनेश चौहानसँग २०७७ चैत ९ गते फोनमार्फत भएको कुराकानीका आधारमा । उहाँ पोखरिया नगरपालिका वार्ड नं. १ गाउँ/टोल- बनकटवाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[५१] नेपाल उराँव आदिवासी जनजाति प्रतिष्ठानका अध्यक्ष बेचन उराँवले २०७७ चैत्र ८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना अनुसार । पत्र अनुसार, उराँव जातिमा थरको स्थानमा जातको नाम उराँउ, झाँगड, धाँगड लेख्ने-लेखाउने चलन रहेको छ ।

५२. **ठठेर** जातका थरहरू:

ठठेर, ठठेरा, कसेरा, तमेरा, कौशल, कौषल, तिलाय, सोराज ।[५२]

५३. **डोम** जातका थरहरू:

डोम, मरिक, मलिक, मल्लि, महिल, गुसराम ।[1]

५४. **ढाँडी**[५४] जात:

५५. **तत्मा** जातका थरहरू:

तत्मा, ताँती, दास, मण्डल, महरा, पात, बनौजीया ।[५५]

५६. **तमोली**[५६] जातका थरहरू:

तमोली

---

[५२] राहुल कौषलले २०७८ फागुन ७ गते गते फोनमा कुराकानी मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला बाँके, नेपालगंज उपमाहानगरपालिका, वार्ड नं.- ३, गाउँ/टोल- इकलैनी का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ....., र

-मा. सुनिता ठठेर र सुरज कौशलले २०७८ फागुन ९ गते फोनमा कुराकानी मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । वहाँहरू जिल्ला-रूपन्देही, तिलोतमा नगरपालिका, गाउँ/टोल- सखुवानीका स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[५३] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनामा मधेशी समुदाय अन्तरगत पर्ने एक जात र थरहरू ।

[५४] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनामा मधेशी समुदाय अन्तरगत पर्ने एक जात ।

[५५] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[५६] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनामा उल्लेख भएका एक जात । र मिति २०७७ भदौ २९ गते यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी छलफल-बैठकमा वैश्य युवा संघ मार्फत प्राप्त भएको सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात ।

५७. **ताजपुरिया** जातका थरहरू:

ताजपुरिया ।[५७]

५८. **तियर**[५८] जातका थरहरू:

मण्डल, बहरदार, गोढी

५९. **तुराहा** जातका थरहरू:

शाह, साह, तुराहा ।[५९]

६०. **तेली** जातका थरहरू:

साह, शाह, तेली, साहु, साहू, गुप्ता, गुप्त, नायक, प्रसाद, चौधरी, सेठ ।[६०]

६१. **दनुवार** जातका थरहरू:

दनुवार, सिंह, राय, ठाकुर, कुमर, कुँवर, धामी, चौधरी, खाँ, अधिकारी, राई, बहादुर, माझी, खसरी, महतो, फनेत, थारू, गौरूङ ।[६१]

६२. **दशनामी सन्यासी/योगी** जातका थरहरू:

गिरी, पुरी, भारती, वन, पर्वत, सागर, सरस्वती, आश्रम, आरण्य, तीर्थ, अतिथी, गोसाईं, योगी, सन्याशी ।[६२]

---

[५७] तेजेन्द्र ताजपुरियासँग २०७८ माघ १० गते फोनमा भएको कुराकानीका आधारमा ।

[५८] निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगरका अध्यक्ष प्रितम मुखियाले यपलब्ध गराउनुभएका एक जात र थर ।

[५९] बिरगुन शाह तुराहाले २०७८ फागुन ९ गते रामेश्वर प्रसाद साह गोलदार मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला- पर्सा, पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, वार्ड नं.- ५ का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[६०] तेली समाज कल्याण नेपालका अध्यक्ष शैलेन्द्र साहले २०७७ चैत २८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष- बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा..., र -डा. चन्देश्वर साह द्वारा लिखित "तेली जातिका अतित ओर वर्तमान" किताबको (पृष्ट-९) मा उल्लेख भए अनुसार ।

[६१] नेपाल दनुवार विद्यार्थी मञ्चका केन्द्रिय अध्यक्ष जितेन्द्र कुमार सिंह दनुवारले २०७८ बैशाख २९ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[६२] दशनामी समाज, पर्साका सचिव बिनोद गिरीले २०७७ चैत ३१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । र उहाँसँग २०७८ माघ १७ गते फोन मार्फत भएको कुराकानीका आधारमा ।

६३. **दुसाध/पासवान** जातका थरहरू:

पासवान, हजरा, हजारा, हाजरा, दुसाद, हजारी, पासमान, पासवान, राम, दास प्रीयदर्शी ।[६३]

६४. **दोसर वैश्य (गोलदार)** जातका थरहरू:

गुसा, प्रसाद, साह, गोल्दार, दोसर वैश्य ।[६४]

६५. **दरै**[६५] जात:

६६. **देव** जातका थरहरू:

देव, चौधरी ।[६६]

६७. **धानुक** जातका थरहरू:

मण्डल, महतो, सदा, चौधरी, गराइन, नेपाली, कापर, निराला ।[६७]

---

[६३] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना...,
-विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा..., र
- दीपक चौधरीद्वारा लिखित "नेपालको मधेशी समुदाय" (२०७१) किताबको (पृष्ठ १२२) मा उल्लेख गरिए अनुसार ।

[६४] नेपाल दोसर वैश्य (गोल्दार) समाज का संयोजक सुरेश गुसासँग २०७७ चैत ८ गते फोन मार्फत भएको कुराकानीका आधारमा ।

[६५] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[६६] संयोग देवले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ सामाजिक अभियन्ता हुनुहुन्छ र राजविराज नगरपालिका वार्ड नं. १६, गाउँ-टोल- बयरियाका स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।
-देव समाजका अध्यक्ष राकेश देवले २०७७ फागुन २७ गते.... र देव सेवा समितिका अध्यक्ष ध्रुव देवले २०७८ पुस २२ गते फोनमा कुराभए मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[६७] नेपाल धानुक समाजका अध्यक्ष रामावली मण्डलले २०७८ साल असोज महिनामा मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी वैठकमा उपलब्ध गराएका सुचनाका आधारमा ।

६८. **धाम** जातका थरहरू:

करोरी ।[६८]

६९. **धरिकार / धन्कार** जातिका थरहरू:

धनिकार, धरिकार, धन्कार ।[६९]

७०. **धिमर/धीवर**[७०] जातका थरहरू:

गोढीया, निषाद, सहनी, चाई

७१. **धिमाल** जातका थरहरू:

धिमाल, लातेर, तेङ्गमाली, माखिम, चार्ल्स तेङ्गमाली, तेल्मा तेङ्गमाली, बाङमाली, चोइमाली, थारू, कान्तिला, राज थारू, राथूम, राजथूम, बंगलाइती, जोङलाइती, बोङलाइती, जोगी, लेम्बाङ्ग, तालिपा, दुधे तालिपा, शुद्ध तालिपा, तेघ्रे, तेघेर्हा, ओघोन्या, दोङ्गे, दीङ, हर्दिया, नुनिया, राथुम, कासेर, राजदीङ, दीङदोङ्गे, राजदोङ्गे, सिमलदाङ्गे, लक्ष्मी दोङ्गे, नुनिया दोङ्गे, हर्दिया दोङ्गे, ।[७१]

७२. **धुनिया** जातका थरहरू:

धुनिया ।[७२]

---

[६८] बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष सन्तोष कुमार मेहताले २०७७ चैत २६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएको सूचनाका आधारमा ।

[६९] पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[७०] निषाद मल्लाह समाज, विराटनगरका अध्यक्ष प्रीतम मुखियाले २०७८ फागुन १९ गते उपलब्ध गराउनुभएको एक जात र थर।

[७१] सोम धिमालद्वारा लिखित "धिमाल जातिको चिनारी (२०६८)" किताबको पृष्ठ ७७ मा उल्लेख भए अनुसार..., र

-दिल कुमार धिमालद्वारा २०७३ बैशाख ७ गते "धिमाल जातिको उत्पति तथा थर विभाजन" नामले धिमाल डट कम मा प्रकाशित लेखमा उल्लेख भए अनुसार ।

[७२] बिदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना का आधारमा ।

७३. **धोवी** जातका थरहरू:

रजक, पथिक, कनौजिया, आर्या, पत्थरकट्टा, मगता, माहुत, कुशवडिया, मंगी, वाल्मिकी, शाकी, रमन, धोवी, साफी, वैठ्ठा, निर्मलकार, रत्ना, बेठा, बैठा, मेहता, मधैया, आर्य, मधेसीया, मधेशीया, दास, कनेजिया, धोबी, रमन, रमण, राउत, माझी, धवल, सम्धी, एसर, राजधोव, चौधरी, महता, माझी, विमल ।[७३]

७४. **नटुवा / नेटुवा** जातका थरहरू:

राय, राठौर ।[७४]

७५. **नायर** जातका थरहरू:

नायर ।[७५]

७६. **नुनिया/नोनिया/लोनिया** जातका थरहरू:

नुनिया, नोनिया, लोनिया, महतो, सहनी, मल्लाह, तुराहा, तुरैया, निषाद ।[७६]

७७. **नुराङ्ग**[७७] जातः

---

[७३] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचना..., र
- नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[७४] इन्दल राठौरले २०७८ फागुन ९ गते रामेश्वर प्रसाद साह गोलदार मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला- पर्सा, पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, वार्ड नं.- ५ का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[७५] अशोक कुमार नायरले २०७८ फागुन २४ गते फोन मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ मोरङ जिल्ला बिराटनगर माहानगरपालिका वार्ड नं. ३ का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[७६] निषाद उत्थान केन्द्र, शाखा- रौतहट जिल्ला सदस्यले ध्रुपलाल सहनी नषाद मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा एक जात । साथै गैडहवा गाउँपालिका, रूपन्देहीको तर्फवाट २०७७ असाढ ३१ गते पत्र मार्फत प्राप्त भएको सूचनामा उल्लेख भएको एक जात।

[७७] लीन बेनेट, डिल्लीरमन दाहाल र पाभ गोविन्दासामी द्वारा (सेप्टेम्बर २००८) मा लिखित काष्ट, इथनिक, एण्ड रिजनल आइडेन्टिटी इन नेपालः फरदर एनालाइसिस आफ द २००६ नेपाल डेमोग्रवफीक एण्ड हेल्थ सर्भे को पृष्ठ, ३ मा उल्लेख भएअनुसार ।

७८. **पञ्जावी / सिन्धी**[७८] जातिः

७९. **पटवा (पटनवार)** जातका थरहरूः

दास, पटेल ।[७९]

८०. **पटहार / पटहेरा** जातका थरहरूः

पटवा, लहेरा, लहेरी, पटहार, पटहेरा, बकेली ।[८०]

८१. **पवँरिया**[८१] जातः

८२. **पासी** जातिका थरहरूः

सूर्या, महतो, चौधरी, गौतम, तरसुहिया ।[८२]

८३. **पाहान** जातका थरहरूः

पाहान, रजपोत, कछुवा, बेमता, दिरूवार, हेमरन, तमडिया, कौडिया, कवा, छुपवार, सवर, तिर्खी ।[८३]

---

[७८] २०७८ फागुन महिनामा विज्ञ समुह र आयोगसँग भएको यस थर सूचिकरण सम्बन्धी छलफलमा प्राप्त भएका सुझाव अनुसार राखिएको हो । गहिरो अध्ययन र अनुसंधान आवश्यक छ ।

[७९] पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष बैजु प्रसाद गुसाले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[८०] पालहीनन्दन गाउँपालिकाका अध्यक्ष बैजु प्रसाद साहले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । पटहार नाम विज्ञ-समुह सदश्य बिक्रममणी त्रीपाठीले उपलब्ध गराउनुभएको हो । आइमाईहरूका लागि श्रीङ्गारका सामानहरू गाउँ, बस्ती, टोलमा गएर बेच्नेकाम गर्ने एक जात । बीरगंज माहानगरपालिका, अलौं पर्सामा बसोबास रहेको छ ।

[८१] नयाँ बच्चाको जन्म भएपछि उक्त बच्चाको घरमा समुहमा आएर नाचगानगरी बधाई एवं सुभकामनादिनेकाम गर्ने एक जात ।

[८२] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरबार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[८३] पुर्ण पाहान र अनिल पाहानले २०७८ माघ ३ गते दशरथ खडिया डुङडुङ मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँहरूका अनुसार नेपालमा पाहान जातिको बसोवास झापा जिल्ला, मेचीनगर नगरपालिका वार्ड नं. १५ मा रहेको छ । र पाहान जातिका मानिसहरू नागरी भाषा बोल्ने गर्छन् ।

८४. **पोद्दार जातका थरहरू:**

पोद्दार, देव, परागर, बैश्य, चौधरी ।[८४]

८५. **पोरवाल**[८५] जात:

८६. **बँसखोर / बँसफोर**[८६] जात:

८७. **बङ्गाली जाति/समुदायका थरहरू:**

बङ्गाली, बाघ, सालिनतिनी, राय, खान, पोइला, मांझी, मेचुवा, मेचो, उझा, ओझा, कुशमेतीया, नोडा, सेन गुप्ता, राय, चौधरी, दास गुप्ता, कर्मकार, स्वर्णकार, राय, दिक्षीत, भौमीक, मोदक, मजुमदार, साहा, साहु, साउमंडल, हल्दर, शाहा, चौधरी, रायबोसुनिया, राय, गोस्वामी, पाल, तोपदार, खाँसनाबिस, बंगोपाध्याय, बेनर्जी, चक्रवर्ती, मुखर्जी, चक्रवर्ती थाकुर, मुखोपाध्याय, चटर्जी, चटोपाध्याय, उपाध्याय, बंगोबास, बक्सी, बक्षी, भट्टचार्य, भट्टाचार्य, भट्टचार्जी, बोरथाकुर, शर्मा, आचार्यजी, आचार्य, बोरूवा, घोषाल, मजुमदेर, बहादुरी, मईत्रा, कांजीलाल, महापात्र, गाङगुली, घोष, दत्त, दत्तो, आयानदत्तो, सेन, सरकार, विस्वास, पालीत, पील, दास, गुहाँ, घर, गुईं, गुना, गुप्ता, दे, देभ, नाँग, नन्दी, नुन्दी, नन्दन, कुन्दु, नाथ, धर, दम, सिंह, सिंधा, सिन्हा, सिना, राहा, लाहा, कर, करा, कुरू, मित्र, मित्रा, बोस, बासु, भद्रा, बईतोष, बाल, बान, बन्धु, बर्धन, बर्मा, राना, राय, राय चौधरी, सिल, चेल, चल, चेलभक्षी, समददार, वरूवा, बोरूवा, वरूवाहा, चन्दा, हजरा, कुमार, मन्ना, भुमिक, लाल, मल्लीक, मोल्लीक, चौधरी यादव, चौरशी, थाकुर, सोदगोप, अगुरी, बरूजीवी, शीभदास, सथिर, सुरी, सुरल, स्वामी, हजाम, सुन्धी, जोगी, कर्मकार, बरूई, मनना, अधिकारी, पोदार,

---

[८४] पोद्दार कल्याण समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्य समिति इनरूवा- २ सुनसरी- जिल्लाका अध्क्ष- प्रमोद कुमार पोद्दारले २०७८ माघ १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[८५] मिति २०७७ भदौ २९ गते यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी छलफल- बैठकमा वैश्य युवा संघ मार्फत प्राप्त भएको सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात ।

[८६] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

साधुखान, कपासीया, नसकर, मलिक, कुर्मी, मोची, राम, धोबा, किसान, राजवंशी, मंडल, मोण्डल, मंडी, केवट, कभी, कभिराज, कोयडी, करोरी, केवरा, केवे, कविरथ, माझी, माझेल, माजी, माला, मलाहा, मलहाभुमीया, सिखारिया, गोबरिया, पंचकोटी, मुलो, डालिया, धुल, मलुवा, झतीया, जेताई, पथुरीया, माधी, माकुर, धानुर ।[८७]

८८. **बढ्ही / बढ्ई** जातका थरहरू:

बढ्ही, बढ्ई, ठाकुर, शर्मा, सुतिहार, कमार, बरही, बढ ।[८८]

८९. **बन्जारा (सिकारी)** जातका थरहरू:

बरही, नट, बैध ।[८९]

९०. **बरनवाल** जातका थरहरू:

बरनवाल, बर्णवाल, गुसा, साह, गोयल, चौधरी ।[९०]

९१. **बरई** जातका थरहरू:

चौरसिया, बरै, बरई, जयसवाल, तमोली, नगबंशी, भगत, राउत, नांग, तिवारी, मंडल, चौधरी ।[९१]

---

[८७] नेपाल राष्ट्रिय बङ्गाली समाज, केन्द्रिय कार्यसमिति, बबरमहल काठमाडौं का अध्यक्ष पार्थो सरकारले २०७७ चैत ३१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[८८] नेपाल बढ्ही समाजका अध्यक्ष योगेन्द्र शर्माले २०७८ असाढ १६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना...,
-पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष बैजु प्रसाद गुसाले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., र बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष- सन्तोष कुमार मेहताले २०७७ चैत २६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[८९] नथुनी बरही, मुकेश नट र क्रान्ती बैध ले संयुक्तरूपमा २०७८ भदौ ९ गते यस आयोगका सदस्य मा. रेणु साह मार्फत दिनुभएको निवेदनमा उल्लेख भएअनुसार । उहाँहरू जीतपुर सिमरा उपमाहानगरपालीका बडा नं. १८ का स्थायी बिन्दा हुनुहुन्छ । र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । नेपाल सरकार मन्त्रि परिषदले २०६४ सालमा पारित गरेको मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जातहरुको सूचि र २०६५ फागुन १४ गतेको कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकासित "नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार देहाय बमोजिमका जात-जाति र समुदायलाई मधेशी घोषणा" शिर्षकको सूचना बाट प्राप्त गरेको ।

[९०] बरनवाल सेवा समिति (आदर्शनगर १० बीरगंज नेपाल)का अध्यक्ष मुरलीधर बरनवाल ले २०७७ पुस ६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

१२. बहरदार जातका थरहरू:

मल्लाह, बहरदार, सहनी, साहनी, निषाद ।[९२]

१३. बहेलिया[९३] जातः

१४. बाँतर जातका थरहरू:

सरदार, माझी, राजवंशी, ढोकेबाज, धोकेवाल, माइती ।[९४]

१५. बादी जातका थरहरू:

कश्यप, केसरी, कालियान, जोगी, दास, बैगार, शिंह, वैश्य ।[९५]

१६. ब्राह्मण जातका थरहरू:

पाण्डे, पाण्डेय, पाठक, द्विवेदी, दूबे, दुवेदी, तिवारी, त्रिवेदी, त्रिपाठी, मिश्र, मिश्रा, चौबे, चतुर्वेदी, ओझा, उपाध्याय, झा, चौधरी, ठाकुर, शर्मा, शुक्ला, शुक्ल, राय, परिहस्त, ।[९६]

---

[९१] चौरसिया बरई सेवा समिति, बीरगंज, पर्साका सचिव योगेश्वर प्रसाद चौरसियाले २०७७ चैत २५ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[९२] निषाद उत्थान केन्द्रका सुभचिन्तक- भरत बहरदार निषादले निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव धुपलाल सहनी (निषाद) मार्फत २०७७ फागुन १७ गते उपलब्ध गराएका सुचनाका आधारमा । उहाँ मोरङ जल्ला, धनपालथान गाउँपालिका - ६ का स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ ।

[९३] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना का आधारमा ।

[९४] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[९५] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[९६] ब्राह्मण समाज नेपाल, जिल्ला कार्य समिति, पर्साका अध्यक्ष हरिनारायण मिश्रले २०७७ चैत २० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना...,

-मैथिल ब्राह्मण महासभा, काठमाडौं जिल्ला कार्य समिति का अध्यक्ष सन्तोष कुमार झाले २०७७ चैत १२ गते पत्र मार्फत उपलबध गराएका सूचना...,

- पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना...,

९७. **बाडिया**[९७] जातः

९८. **बारी**[९८] जातः

९९. **बिंद / बीन** जातका थरहरूः

बिन, बीन, विन, वीन, मुखिया, खरविंद, भगत, सहनी, निषाद ।[९९]

१००. **बिल्टाउ**[१००] जातः

१०१. **बेल्दार** जातका थरहरूः

बेल्दार, राउत, महतो, सिंह, चौहान, शर्मा, चौधरी, निषाद ।[१०१]

- नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना...,

- विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा... र

- संयुक्त मधेशी सेवा समाज मेपाल, मकवानपुर हेटौडा-४ ले २०४६ माघ १४ गते यस मधेशी आयोगमा "मधेशी अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरि पाउँ" भनी दिएको निवेदनमा उल्लेखित सूचना अनुसार ।

[९७] यस थर सूचिकरण विज्ञ समुह सदस्य बिक्रममणी त्रिपाठी मार्फत प्राप्त भएको एक जात ।

[९८] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा एक जात।

[९९] निषाद उत्थान केन्द्र सर्लाही जिल्ला अध्यक्ष रामएकबाल मुखिया (निषाद)ले निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- ध्रुपलाल सहनी (निषाद) मार्फत २०७७ फागुन १७ गते उपलब्ध गराएका सुचना..., र
-नेपाल निषाद मल्लाह समाज, केन्द्रिय कार्यालय बिराटनगरका अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएको सूचनाका आधारमा ।

[१००] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनामा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने एक जात ।

[१०१] नेपाल बेल्दार जाति उत्थान समिति, केन्द्रिय कार्यालय- जनकपुर माहानगरपालिका, बेल्दारपट्टी, धनुषाका अध्यक्ष- राम प्रमोद राउत ले २०७७ कार्तिक २५ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., र
-निषाद उत्थान केन्द्र रूपन्देही जिल्ला प्रतिनिधी चन्द्रिका बेल्दारले निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- धुपलाल सहनी (निषाद) मार्फत २०७७ फागुन १७ गते उपलब्ध गराएका सुचनाका आधारमा । उहाँ रूपनदेही जिल्ला, सिक्टाहान - ६ का स्थायी वासिन्दा हुनुहुन्छ ।

१०२. **बोट** जातका थरहरू:

बोट, बोटे, सहनी, निषाद ।[१०२]

१०३. **बोटे** जातका थरहरू:

बोटे, पानी बोटे, पाखा बोटे, सुनधुवा बोटे, कछाडे बोटे, कालाजिब्रे बोटे, सेतीजिब्रे बोटे, ध्वाँसे बोटे, हण्डी जिब्रे बोटे, चप्रानी बोटे, थार बोटे ।[१०३]

१०४. **भर** जातका थरहरू:

भर ।[१०४]

१०५. **भाट / भाइ** जातको थरहरू:

भाट ।[१०५]

१०६. **भुर्जी / भुजवा / भूँज / भूज** जातका थरहरू:

गुप्ता ।[१०६]

१०७. **भूमिहार** जातका थरहरू:

तिवारी, ओझा, चौधरी, शर्मा, शाही, पाण्डे, सिंह, ठाकुर, दुबे, राय, झा, सिन्हा, मिश्रा, मिश्र, द्विवेदी, राउत ।[१०७]

---

[१०२] बेलौरि नगरपालिका, सुदुरपश्चिम प्रदेश, जिल्ला- कञ्चनपुरका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत नेत्र प्रसाद पौडेलले २०७७ फागुन २८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सुचनाका आधारमा । र ध्रुपलाल सहनी निषादसँग २०७८ फागुन १६ गते भएको छलफलका आधारमा ।

[१०३] डि. बी. राई र नवराज कोयु (२०६९) द्वारा लिखित "बोटे जातिको चिनारी" (पृ. २७,२९) मा उल्लेख भएअनुसार ।

[१०४] गिरजेश कोइरीले २०७८ फागुन २० गते उपलब्ध गराएका जात र थर । उहाँ मधेशी आयोगमा कार्यरत हुनुहुन्छ र नवलपरासी जिल्ला, रामग्राम नगरपालिका, वार्ड नं. ७ देउरवाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ। उहाँका अनुसार लोहुसडा र बैकुण्ठपुर गाउँमा भर जातिको बसोवास रहेको छ ।

[१०५] जिल्ला भ्रमण, छलफल, गोष्ठीबाट मधेशी आयोगले प्राप्त गरेको सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात । र विज्ञ समुह सदश्य बिक्रममणी त्रिपाठीले उपलब्ध गराउनुभएको सूचनाका आधारमा ।

[१०६] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । र बेलौरि नगरपालिका, सुदुरपश्चिम प्रदेश, जिल्ला- कञ्चनपुरका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत नेत्र प्रसाद पौडेलले २०७७ फागुन २८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सुचनाका आधारमा ।

[१०७] नेपाल ब्रह्मर्षि समाज, काठमाडौंका अध्यक्ष ललन कुमार तिवारी ले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

१०८. **मंगता (महाउत)** जातका थरहरू:

मंगता, महाउत ।[१०८]

१०९. **मल्लाह** जातका थरहरू:

मल्लाह, मुखिया, सहनी, सहानी, केवट, घटवार, रायमाझी, निषाद ।[१०९]

११०. **महापात्र** जातका थरहरू:

झा, चौधरी, पाण्डे ।[११०]

१११. **माझी** जातका थरहरु:

माझी ।[१११]

११२. **मालपाँडे/मालपहाडे** जातका थरहरू:

गोरी, कुराली, देवी, देहरी, क्षाहाछी ।[११२]

---

[१०८] बाँके जिल्ला, डुडुवा गाउँपालिका वार्डनं. ६ का अध्यक्ष मोहन राम मिश्राले २०७७ फागुन १३ गते महाउत- मंगता जाति मधेशी समुदाय अन्तर्गत सूचिकृत गर्नकालागि गर्नुभएको सिफारिस, -महाउत (मंगता) समुदाय संघर्ष समिति, डुडुवा गाउँपालिका वार्डनं. ६ महाउत टोल, बाँकेका तर्फवाट केलाराम महाउतले २०७७ चैत २ गते यस मधेशी अयोगका सदस्य मा. विजय कुमार गुप्ताज्यू मार्फत दिनुभएको निवेदन, र उहाँसँग २०७७ चैत १४ गते फोनमा भएको कुराकानीका आधारमा ।

[१०९] -बरियारपट्टी गाउँपालिका का अध्यक्ष सन्तोष कुमार मेहताले २०७७ चैत २६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना, ...विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष- बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा... र नेपाल निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगर का अध्यक्ष- प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[११०] महापात्र पुनरूत्थान समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्यालय जनकपुर उपमाहानगरपालिका-२० धनुषाका अध्यक्ष कलाधर झाले २०७७ चैत ९ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१११] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदले २०६५ सालमा पारित गरेको मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जातहरुको सूचि र २०६५ फागुन १४ गतेको कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित "नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार देहायबमोजिमका जात-जाति र समुदायलाई मधेशी घोषणा" शिर्षकको सूचना वाट प्राप्त गरेको जात ।

[११२] सतिश मालपाँडिले दशरथ खडिया डुङडुङ मार्फत २०७८ माघ ८ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । मालपाँडे जातिको बसोवास मेचीनगर नगरपालीका, बिर्तामोड झापामा रहेको छ । यी जातिका मानिसहरू मालपहाडे भाषा बोल्ने गर्छन ।

११३. **मारवाडी** जाति/समुदायका थरहरू:

अग्रवाल, ओसवाल, अटल, अडुकिया, आंचलिया, आदित्य, इनाजी, इनानी, इन्दोरिया, ऐरन, कसल, क्याल, कुच्छल, कादमिया, केडिया, कानोडिया, कागलीवाल, केजरीवाल, कानसरिया, कन्दोई, करवा, काबरा, कोठारी, कुचेरिया, कुण्डलिया, कंचारिया, करनानी, करवा, कोचर, कुहाड, कलानोरीया, कसरिया, खरिया, खेतान, खेमका, खण्डेलवाल, खजेड, खटेड, खेडवाल, गोयल, गावडिया, गोयन, गर्ग, गुप्ता, गाडिया, गोयन्का, गिरिया, गोल्यान, गीदडा, थणेरीवाल, गोल्छा, गोतानी, गेदेया, गिडिया, गांधी, गट्टाणी, गीया, घिराइया, घिया, घाडेया, घाडेवाल, घोडिवाल, घोडावत, चोखानी, चौधरी, चमरिया, चेतानी, चैनवाल, चिरानियाँ, चितलांगीया, चिण्डालिया, चाचान, चमडिया, चोपडा, चोरडिया, चेनवाल, चांडक, चिनडालिया, चौबे, चोटिया, चतुर्वेधि, चुलिवाल, चौमाल, छाजड, छल्लानी, छगानी, जालान, जोधानी, जिंदल, जोडिवाल, जटिया, जाजोदिया, जगनानी, जाजु, जेशानी, जाखेटिया, जैन, जोशी, जमालिया, जेकवाल, झंवर, झुनझुनवाला, टेलटिया, टिवडेवाल, टिकमानी, टेकडीवाल, टाइवाला, टाँटिया, डालमिया, डोकानिया, डागा, डोसी, ढाणावाले, ढाणीवाल, ढण्ड, तोदी, तायल, तोतला, तापडिया, तोषनीवाल, तातेड, तुलस्यान, तिगंल, तिवारी, दुगड, दारुका, देवडा, दिनोदिया, दोरलिया, दायमा, दिक्षित, धूत, धडेवा, धनावत, धानुका, धुड्का, धारीवाल, धारण, धानुडीवाल, नायल, नागंल, नरसरिया, नेवटिया, नागोरी, नौलखा, नाहर, नाहटा, नियाला, पंसारी, पोद्दार, पागडीवाल, पटवारी, परवानी, पडतानी, पेडिवाल, पगलिया, पारख, पिंचा, पुरोहित, परासर, पारिक, पांडिया, पंचारीया, पाटोदिया, पचीसिया, पुगलिया, पंचोवाल, पंचारिया, फलोदिया, बागोटिया, बथवाल, बंशल, बांगड, बैराठी, बाजोरिया, बजाज, बकां, बैध, बाडला, बजावतिया, बाडेतिया, बगडीया, बिन्दल, बागडी, बाहेती, बियानी, बोथरा, बेगवानी, बांठिया, बाफना, बेगानी, बोरड, बरमेचा, बारठ, बोहरा, बंग, बागर, बिरला, बिहाणी, बरडिया, बेरड, बुटोलिया, बबेरवाल, भांगड, भीमसरिया, भदोडिया, भुपाल, भदंग, भुतोडिया, भुरा, भुगडी, भरेडा, भारदव, भट्टर, भंसाली, भगेलावाला, भोडका, भुवानिया, मितल, मोदी, मोर, मित्रुका, मिण्डा, मुरारका, मोहपाल, मगंल, मयंक, कधुकुल, महेन्सरिया, माघोडिया, मालपानी, मून्दडा, मोहता, मारु, मालु, मणोत, मरोटी, मिश्रा, मल्ल, मंत्री, मान्धणा, माहेश्वरी,

मेहता, मुनोत, मिश्र, मर्हषी, माखरिया, मस्करा, राजगढिया, रुङ्गटा, रतेरिया, रामपुरीया, राणासरिया, रावलवासिया, राठी, रांका, राजपुत, राखेचा, रिणवा, लश्करी, लोहिया, लम्बोरिया, लोहारीवाला, लोखोटीया, लाठ, लोढा, लाहोरी, लुनावत, लालवानी, लालानी, लुनिया, लाटा, लिला, व्यास, वर्मा, सरिया, सिंघानिया, सर्राफ, सुरेका, सुल्तानिया, सुद्रनिया, सिंघल, सरावगी, सँगतानी, संघाई, सुखानी, सारडा, सोन्थालिया, सरल, सावरथिया, सिरोहिया, सानी, सोमानी, सेठिया, सोनावत, सुराणा, संचेती, सिकवाल, साबु, सांड, सेखानी, सिंधी, सिसवालिया, सुरोलिया, सारस्वत, सिधमुखिया, शह, शारडा, शेखानी, शर्मा, शाहेवाल, हरलालका, हेडा, हिरावत, हरितवाल, हिसारिया, त्रिपाठी ।[११३]

११४. **माली / सैनी** जातका थरहरू:

माली, भगत, भण्डारी, मालाकार, सैनी, ठाकुर, शाही, साह ।[११४]

११५. **मुडियारी / मोरियारी** जातका थरहरू:

मुडियारी, तम्बुवार, केरकेटा, टेटबेनयाँ, टोपो, कछुवा, बंएर, टरवार, मुजनी, उँध, माडपर्निंत, बधुवार, सपुवार, सगाँसम्दुवार, सउरा, अन्धी, जमुखुण्डी, सरदार, मुखिया, देवान, चिनारी, जाँच, जम्दार, मुल्की, परग्या, कण्ठे, पहरे, महतो, सहनी, निषाद ।[११५]

---

[११३] नेपाल राष्ट्रिय मारवाडी परिषदका महासचिव चतुर्भुज सरियाले २०७७ अशोज १६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[११४] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।
-बरियारपट्टी गाउँपालिका का अध्यक्ष सन्तोष कुमार मेहताले २०७७ चैत २६ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., र रामचन्द्र मालीले २०७८ फागुन ९ गते रामेश्वर प्रसाद साह गोलदार मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ जिल्ला- पर्सा, पटेर्वा सुगौली गाउँपालिका, वार्ड नं. -५ का स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । -निषाद मल्लाह समाजका अध्यक्ष- प्रीतम मुखियाले सैनी जात र थरहरू (सैनी , ठाकुर, शाही, साह) उपलब्ध गराउनुभएको छ । विज्ञ समुहको सुझाव अनुसार सैनी लाई संगै राखिएको हो ।

[११५] नेपाल मुडियारी भाषा संस्कृति पहिचान उत्थान केन्द्रका सचिव सुर्यनारायण मुडियारी सँग २०७८ माघ ११ गते फोन मार्फत भएको कुराकानीका आधारमा । उहाँ कटहरी गाउँपालिका वार्ड नं. ७ गाउँ/टोल- डडटोली का स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । साथै निषाद उत्थान केन्द्र औरही इकाई समिति अध्यक्ष- शिवशंकर महतो निषादले २०७७ फागुन १७ गते निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- धुपलाल सहनी निषाद मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

११६. **मुण्डा** जातका थरहरू:

मुण्डा, केरकेटा, दिखार, केया, तमवार, बिर्नी, कछुवा, टोप्पो, इन्दुवार, बाघावार।[११६]

११७. **मुराउ** जातका थरहरू:

मौर्य ।[११७]

११८. **मुसहर** जातका थरहरू:

मुसहर, सदा, ऋषिदेव, हेमराम, भदरी, माझी, तिरहुतिया, मधैया, ढोलबाजा, कहँरिया, रिखिकुल, तिरासक ।[११८]

११९. **मेचे** जातका थरहरू:

मेचे, नार्जीनारी, बासुमतारी, छौफारी, मच्छारी, गयारी, हाजोआरी, हायैनारी, सर्गीयारी, बौआरी, दैमारी, काफलारी, बरयगारी ।[११९]

१२०. **मेस्तर / हलखोर** जातका थरहरू:

हलखोर, राउत, मेहतर, जम्दार, मंगी, मेस्तर ।[१२०]

---

[११६] नेपाल मुण्डा उत्थान समाज झापा का अध्यक्ष बन्धन कुमार मुण्डा र सदस्य-रतिलाल मुण्डाले दशरथ खडिया डुङडुङ मार्फत पत्रद्वारा उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँहरूका अनुसार नेपालमा मुण्डा जातिको बसोवास झापा, मोरङ र सुन्सरी जिल्लामा रहेको छ, र मुण्डा जातिका मानिसहरू सादरी र मुण्डारी भाषा बोल्नेगर्छन ।

[११७] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[११८] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा....., र

-विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष- बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[११९] चुडादेव सिंह लामा द्वारा लिखित "नेपालका आदिवासी तथा जनजाति संस्कार- एक परिचय" किताबको (पृष्ठ, १७३) मा उल्लेख भए अनुसार ।

[१२०] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ बैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

१२१. **यादव** जातका थरहरू:

अरगरिया, अधिकारी, आव, अन्धकुलिया, अहिर, अभिरान, आहुक, उपरझिया, उग्रैत, कुसियैत, कुशमैता, करनैता, कुमरसनिया, करुवार, कृष्णवार, कहवैक, कैवार, कापैर, कापरी, कौडगिया, कहवैता, खमहान, खेरवार, खैरवान, खिरहरी, खबरिया, खड्ङा, गोडहान, ग्वाला, गोपाली, गरगरिया, गोप, गोईत, गुरमैता, गोहिवार, गोहितमान, गोठिया, घोषी, घोषाल, चटरैत, (चिपरैत), चाङ, चौधरी, चौडवार, छिटान, छिट्टान, जमुयैत, झखरैत, टरैत, टरटरी, टिकैत, ठडिया, डरखोरिया, डबरिया, तेथवार, दरधैत, देउरी, देवहरि, देवमिढिया, दास, धनखोटी, धुरझार, धामी, नाङ, नडसरिया, नकहना, नकहान, नगरवार, लगरवार, नन्दनवार, पुनसिया, पर्सैला, पघैया, परजनिया, गरपडि, पुनिया, फरकार, बरवरिया, बडवरिया, बहडखेर, बिराजी, बनेवार, बुधनगरिया, बनबरिया, बरसनिया, बर्दिया, बैदा, बटहा, बरहा, बडियैत, बनैता, बनरैत, चदिसवार, भुडेर, भुसकुलिया, भोड, भिन्डवार, भरमैता, भोरमहिता, भेडवार, मैरता, मरिता, माँझी, मुखिया, मरिक, मटियैत, मसैता, मघैया, मुडिया, महरान, मंगरदैता, मंगरैत, मनकुडिया, माल, मखुलिया, मोधवान, मुसियैत, मधुकरिया, मडर, मरबैता, महत्मान, मुंगिया, यादव, राव, रावत, राउत, रान, रुद्रवान, राय, रेघान, रोहिता, लिजपुरिया, निजपुरिया, लहोटिया, सिपलिया, सिंह, सतरा, सढोक, सदा, सरसैत, सुनैत, सहनोगिया, सलहैता, सिंहमैत, सरमैत, सरमैता, सुरैत, सुनरैत, सडहान, हाइत, हजरा, हनवरिया ।[१२१]

१२२. **राजधामी** जातका थरहरू:

राजधामी, धामी, रजहैन, भडैरिया, गहबैरिया, थानपति, करैया, नौघरिया, डाङमरिया, गेर्हा, फनैत, माइझ, पावे, कलिया, गोरैया, बाघमरिया, निरन्जन खा, माइन्जन, बच्छार, धापडिया, बिध्यापैठ, गहैलिया, गोरखनाथ, सकरदत, गुरूघराना ।[१२२]

---

[१२१] नेपाल यादव सेवा समिति, केन्द्रिय कार्यालय, लगनटोल काठमाडौंका अध्यक्ष भुवनेश्वर यादवले २०७७ कार्तिक २३ गते पत्र मार्फत उपलब्ध यराएका सूचनाका आधारमा ।

[१२२] "राजधामी जातिको संस्कृति" नामक फेसबुक पेजवाट २०७८ माघ १७ गते प्राप्त गरेको ।

१२३. **राजपुत** जातका थरहरू:

सिंह, शाह, चौहान, कुवंर, राणा ।[१२३]

१२४. **राजवंशी** जातका थरहरू:

राजबंशी, खोटा, खटहा, ताजपुरिया, कानगोई, कोच, चाउलिया, दुधिया, सरनीया, रमानीया, कोल मकरा, बोडा, सिंह, लाल, सरी, देवी, राजवंशी ।[१२४]

१२५. **राजधोब** जातका थरहरू:

राउत, खडगा, पैकरा, लौंगी, परिहस्त, दास, ईसर, गामी, गाईम, विश्वास, प्रमाणी, अधिकारी, पैरा, मडर, मंडल, मण्डल, माझी, कापैर, सन्त, पायक, पाण्डे, सिंह ।[१२५]

१२६. **राजी** जातका थरहरू:

राजी, पाण्डाली, नौकुले, पूर्वीय, घटाला, जमाल, कुइनेल, कचाले, सोल्टयाल, डुंग्रेल, कुम्ल्याल, मुड्याल, भट्क्या, डम्म्वाल, गजरेल, ग्रन्वाल, नौकुल्या, तम्च्याल नग्र्याल, गोब्र्याल, माहाटनौ, टल्गइ, नैन्याल, भड्क्या, गुरुवान, डुंग्रेल, पूर्वा, छत्याल, दौन्याल, टोल्याल, सम्ज्याल, छिन्च्याल, खोऱ्याल, केलाने, धुल्याल, नैहारी, गोठ्याल, भुम्क्याल, लोध्याल, बागडुल्याल, घटाला, मन्कापान्या, डिग्याल, बड्क्याल, ठौऱ्याल ।[१२६]

---

[१२३] संयुक्त मधेशी सेवा समाज, मकवानपुर हेठौडा- ४ का अध्यक्ष शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया (गुड्डु)ले २०७६ माघ १४ गते पत्र मार्फत "मधेशी अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरी पाउँ" भनी यस आयोगमा दिएका निवेदनमा उल्लेख भएका सूचनाका आधारमा..., र
-राजपुत समाज नेपालका अध्यक्ष विजय कुमार सिंह र महासचिव संजीव सिंहले सुंक्तरूपमा २०७८ फागुन २० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । आयोगको मिति २०७९/३/१० को बैठकबाट संशोधन भएको ।

[१२४] डा. विष्णु विभु घिमिरे द्वारा २०७७ जेठ १४ गते (May 27, 2020) मा लिखित "राजवंशी जातिका गोत्र र थर : एक अवलोकन" शिर्षकमा कोचिला न्युज पत्रिकाले प्रकाशित गरेको लेखमा उल्लेख भएअनुसार ।

[१२५] राजधोब सम्पर्क परिवारका अध्यक्ष जगदिश प्रसाद राउतले २०७७ साल अशोज महिनामा यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी बैठक, छलफलमा उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१२६] विकीपेडियामा उल्लेख भए अनुसार । https://ne.wikipedia.org/wiki राजी जाति

१२७. **राड** जातका थरहरू:

वर्मा ।[१२७]

१२८. **रस्तोगी** जातका थरहरू:

रस्तोगी ।[१२८]

१२९. **राजभर** जातका थरहरू:

राजभर, राजभोर, भोर, भर, चौधरी, सिंह, बर्मा, सिन्हा, रायभर, भारद्वाज, राय, पटेल, राउत, भरभूज, राजवंशी, बेल्दार, मण्डल, राजपुत, नागवंशी, भरशिव ।[१२९]

१३०. **रौतिया** जातका थरहरू:

रौतिया, देम्की, पाराह ।[१३०]

१३१. **रौनियार** जातका थरहरू:

रौनियार, साह, साहु, भगत, गुप्ता, बनिया, नोनियार, बानिया, ।[१३१]

---

[१२७] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकिका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१२८] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[१२९] धिरज बर्माले २०७८ फागुन १५ गते ई-मेल द्वारा पत्र लेखी उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा। उहाँ सुनसरी जिल्ला, इनरूवा नगरपालिका, वार्ड नं.- ४ हनुमानटोलका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ र राजभर जातिका विज्ञ, जानकार र अगुवा हुनुहुन्छ ।र सविना कुमारी राजभर (बिराटनगर माहानगरपालिका, जाहादा २) बस्ने ले उपलब्ध गराएका सूचना का आधारमा ।

[१३०] जीवन रौतियाले बन्धन मुण्डा र दशरथ खडिया मार्फत २०७८ माघ ३ गते पत्रमार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ मेचीनगर नगरपालिकाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । उनका अनुसार रौतिया जातिका मानिसहरू सादरी भाषा बोल्ने गर्छन र नेपालमा रौतिया जातिको जनसंख्या ५३ रहेको छ।

[१३१] नेपाल रौनियार महासंघ, केन्द्रिय कार्यालय- जनकपुरधाम नेपालका महासचिव श्रवण कुमार साहले २०७७ चैत १३ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., र संयुक्त मधेशी सेवा समाज, मकवानपुर हेटौंडा ४ का अध्यक्ष- शुसिल प्रसाद सेनुरिया बनिया (गुड्डु)ले २०७६ माघ १४ गते पत्र मार्फत "मधेशी

१३२. **लखेरा**[१३२] जातः

१३३. **लहेरी** जातका थरहरूः

लहेरी ।[१३३]

१३४. **लोध** जातका थरहरूः

लोध, सिंह, राजपुत, कौषल, लोधी ।[१३४]

१३५. **लोहार** जातका थरहरूः

ठाकुर, विश्वकर्मा, शर्मा, लोहार, वर्मा, सुतिहार, मिस्त्री, घतानी ।[१३५]

१३६. **वनपर** जातका थरहरूः

मल्लाह, सहनी, साहनी, निषाद ।[१३६]

अन्तर्गतको जाति र थर सुचिकृत गरी पाउँ" भनी यस आयोगमा दिएका निवेदनमा उल्लेख भएका सूचनाका आधारमा ।

[१३२] निषाद मल्लाह समाज बिराटनगरका अध्यक्ष प्रीतम मुखियाले २०७८ फागुन १९ गते उपलब्ध गराउनुभएको एक जात ।

[१३३] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[१३४] लोध उत्थान मञ्च का अध्यक्ष सत्यदेव लोध सँग २०७८ माघ २ गते फोनमा भएको कुराकानी मार्फत प्राप्त सूचनाका आधारमा ।

[१३५] नेपाल लोहार संघका अध्यक्ष तेजनारायण ठाकुरले २०७७ साल असोज १२ गते यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी बैठक, छलफलमा उपलब्ध गराएका सूचना...,
- विदेह नगरपालिका, धनुषाका अध्यक्ष बेचन दासले २०७७ भदौ ११ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका..., र
- नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१३६] नेपाल निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगर का अध्यक्ष प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना...,
-निषाद उत्थान केन्द्र, शाखा कार्यालय, झापाका अध्यक्ष श्रीलाल सहनी निषादले निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- धुपलाल सहनी मार्फत २०७७ फागुन १६ गते उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

१३७. **वालमिकी** जातका थरहरू:

वालमिकी ।[१३७]

१३८. **शिवहरे वैश्य**[१३८] जात:

१३९. **संथाल / सतार** जातका थरहरू:

किस्कु, मर्डी', सोरेन', मुर्मु', हेमरम', हास्दा', टुडू', बास्के', बेस्रा', चोडे', पाउरीया, बेदिया, हाँस्दक, हेमब्रम, सोरेन, वास्के, पौरिया, चोणे, वेदिया ।[१३९]

१४०. **सरनरियाक**[१४०] जात:

१४१. **सरभङ्ग** जातका थरहरू:

सरवरिया, सरभोर, सरभङ्ग, धामी, बाँतर, नट ।[१४१]

१४२. **सरवरिया** जातका थरहरू:

सरवरिया, मण्डल, सरवरिया मण्डल ।[१४२]

---

[१३७] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१३८] मिति २०७७ भदौ २९ गते यस मधेशी आयोगले आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी छलफल-बैठकमा वैश्य युवा संघ मार्फत प्राप्त भएको सूचिकृत हुनवाट छुटेको एक जात ।

[१३९] https://ne.wikipedia.org/wiki/ र लगन राई, दुर्गा हाँस्दा द्वारा लिखित "सन्थाल जातिको चिनारी (२०७५) किताब वाट लिइएको ।

[१४०] नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदद्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचिकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी- सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचिकृत" भन्ने शिर्षकमा प्रकाशित सूचनामा उल्लेख भएको एक जात ।

[१४१] नेपाल सरकार तत्कालिन सङ्घीय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार काठमाडौंले २०७४ वैशाख १७ गते "दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा" जारी गरेको सूचनाका आधारमा ।

[१४२] सरवरिया सामाज नेपाल, सबैला नगरपालिका- १२ रघुनाथपुर धनुषाका अध्यक्ष- प्रमोद सरवरिया ले २०७७ माघ २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

१४३. **सिख** जाति/समुदायका थरहरू:

सिंह, कौर ।[१४३]

१४४. **सुडी** जातका थरहरु:

महासेठ, महतो, साह, पूर्वे, हाथी, नायक, गामी, पञ्जियार, पंजियार, राउत, कारक, चौधरी, सुडी, मण्डल, भगत, कापडी, कपरी, कापर, महथा, विच्छा, प्रधान, गाई, गाइ, गुप्ता, माझी, ब्यार, खर्गा, पाण्डे, साहु, साहुजी, गाडा, खाँ, सतार, निराला ।[१४४]

१४५. **सोनार** जातका थरहरू:

सोनार, साह, शाह, स्वर्णकार, सर्राफ, सोनल, ठाकुर, गुप्ता, सोनी, प्रसाद, वर्मा, बर्मा, ।[१४५]

१४६. **सोरहिया / सोरैया** जातका थरहरू:

मल्लाह, सहनी, मुखिया, गोढी, निषाद ।[१४६]

---

[१४३] गुरूद्वारा गुरू नानक सत्संग समिति, कुपण्डोल, ललितपुरका अध्यक्ष- प्रितम सिंहले २०७७ चैत २५ गते उपल्ब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१४४] सुडी समाज काठमाडौंका अध्यक्ष डा. अशोक महासेठले महासचिव शीतल प्रसाद महतो मार्फत २०७७ माघ २८ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., बरियारपट्टी गाउँपालिकाका अध्यक्ष- सन्तोष कुमार मेहताले २०७७ चैत २६ गते पत्र मार्पत उपलब्ध गराएका सूचना..., र नेपाल सुडी समाज, केन्द्रिय कार्यालय विराटनगर १९ का अध्यक्ष- रामेश्वर साहले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१४५] नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुप्ताले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., नेपाल स्वर्णकार सेवा समिति, काठमाडौंका सचिव- प्रभु प्रसाद सोनारले यस मधेशी आयोगले २०७७ साल असोज महिनामा आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी बैठकमा उपलब्ध गराएका सूचना..., र सुनसरी जिल्ला निवासी जितेन्द्र वर्माले व्यक्तिगत रूपमा उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१४६] निषाद उत्थान केन्द्र चितवन जिल्ला शाखा अध्यक्ष प्रभु सहनी निषादले निषाद उत्थान केन्द्रका महासचिव- धृपलाल सहनि निषाद मार्फत २०७७ फागुन १७ गते उपलब्ध गराएका सुचना..., र नेपाल निषाद मल्लाह समाज, बिराटनगरका अध्यक्ष प्रितम मुखियाले २०७७ चैत ३० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

१४७. **सैथवार** जातका थरहरू:

सिंह ।[१४७]

१४८. **हजाम / नाई / नाउँ** जातका थरहरु:

ठाकुर, हजाम, हाजाम, नाई ।[१४८]

१४९. ....।[१४९]

१५०. **हलुवाई** जातका थरहरू:

हलुवाई, साह, शाह, साहु, गुसा, दास, मोदनवाल ।[१५०]

---

[१४७] पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष बैजु प्रसाद गुसाले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१४८] बिरेन्द्र ठाकुरले व्यक्तिगत रूपमा उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँ महोतरी जिल्लाका स्थायी बासिन्दा हुनुहुन्छ । साथै न्युज २४ टिभी मा "मिथिला दर्शन कार्यक्रम" प्रस्तोता हुनुहुन्छ । र नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकेका अध्यक्ष इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[१४९] क्र.सं. १२० मा समावेश भएको ।

[१५०] हलुवाई समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्यालय राजविराजका अध्यक्ष शत्रुघ्न साह हलुवाईले २०७७ चैत २२ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा । उहाँका अनुसार मोदनवाल थर भैरहवा-बुटवलतिर पाइन्छ र दास थर झापा जिल्लाको गौरिगंज तिर पाइन्छ ।

७. **नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी" शीर्षकका अनुसार सूचीकृत गरिएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू तथा छुट्टै संवैधानिक आयोगको मान्यता प्राप्त गरी क्रियाशील रहेको जाति/समुदायः**

१. **थारू** जाति/समुदायका थरहरूः

लेखि, गहदार, तबदार, भगत, माझी, थानदार, विश्वास, फौजदार, मण्डल, रौतार, सुतिहार, लेखि, खवानी, खनेत, पन्जियार, दनुवार, गौरो, बछार, महतो, मडर, खवास, लोहबरिया, अमिदुवाई, इसराम, विश्वास, महन्थ, महतो, चौधरी, दहित, राउत, राना, दास, थारू, ओझैया, धामी ।[1]

२. **मुसलमान** जाति/समुदायका थरहरूः

अतहरी, अन्सारी, इदरीशी, कसाई, कबडिया, कुरेशी, कवारी, कवाडी, कसाब, कुजार, कुजडा, खान, खाँ, खानम, खातुन, गद्दी, गुज्जर, चौधरी, चिस्ती, चुरिहार, जट, जोलाहा, जागा, जाफरी, ठकुराई, डफाली, तेलिया, तेली, दफाली, देवान, दर्जी, धरिकार, धोबी, धोवी, धुनिया, निसा, नदाफ, नाई, नट, नटुवा, नेटुवा, नाउ, पठान, प्रविन, फकिर, फारुकी, बन्जारा, भंगी, भाड, भाट, मनिहारा, मन्सुरी, मियां, मुसलमान, मलाह, मोची, मेहतर, मुकेरी, मेकरानी, मिकरानी, राइन, रायन, राउत, लहेरी, लारी, वेहना, वानो, वेगम, शेख, शैप्य, शाह, सैय्यद, साई, साफी, सिद्दिकी, सद्दीकी, सलमानी, सिद्दीक, हलुवाई, हलवाई, हजाम ।[2]

---

[1] दीपक चौधरीद्वारा लिखित "नेपालको मधेशी समुदाय" (२०७१) को (पृष्ठ १६३, १६४) मा उल्लेख गरिए अनुसार..., र -पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुसाले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचनाका आधारमा ।

[2] यस मधेशी आयोगले २०७७ साल अशोज महिनामा आयोजना गरेको थर सूचिकरण सम्बन्धी छलफल, बैठकमा प्राप्त भएको र जिल्ला भ्रमणवाट आयोगले प्राप्त गरेका सूचना..., र पालहीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासीका अध्यक्ष- बैजु प्रसाद गुसाले २०७७ चैत १० गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना..., नरैनापुर गाउँपालिका, बाँकिका अध्यक्ष- इश्तियाक अहमद शाहले २०७७ फागुन २१ गते पत्र मार्फत उपलब्ध गराएका सूचना... र - दीपक चौधरीद्वारा लिखित "नेपालको मधेशी समुदाय" (२०७१) (पृष्ठ, १७६) अनुसार।

अध्ययन अनुसार प्राप्त भएका नेपालमा मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू

१.अग्रहरी २.अमात ३. ककैहिया ४.कथबनियाँ/सिन्दुरिया ५.कंसाकार (कसेरा) ६.कमर/कमार ७.कमलापुरी वैश्य-बनिया ८.करूवा ९.कलर १०. कलवार ११.कलाल १२.कवर १३.कसौधन १४.कमकड १५.कहार १६.कानु १७.कायस्थ १८.किसान १९.कुम्हार/कोहार २०.कुमाल २१.कुर्मी २२.कुरीन/कुलीन २३.कलाबण्जर/कलाबाज २४.कुश्मा २५.कुसुण्डा २६.कुश्वाडिया २७.केवट २८.केवरत २९.केशरी ३०.कोईरी-कुशवाहा ३१.कोचे ३२.कोरी ३३.कोल/कौल ३४.खटिक ३५.खडिया ३६.खत्वे ३७.खुलवट/खुनोट ३८.खवास ३९.गडेडीया ४०.गनगाई ४१.गवाल/गोवाल/गवाला ४२.गोंड ४३.गौड ४४.गोडीया ४५.गोढ़ी ४६.चमार/हरिजन ४७.चनउ/चनौ ४८.चांय/चायभ/चाई ४९.चिडीमार ५०.चौहान ५१.झाँगड/धाँगड(उँराव) ५२.ठठेर ५३.डोम ५४.ढाँडी ५५.तत्मा ५६.तमोली ५७.ताजपुरिया ५८.तीयर ५९.तुराह ६०.तेली ६१.दनुवार ६२.दशनामी सन्यासी/योगी ६३.दुसाध/पासवान ६४.दोसर वैश्य (गोलदार) ६५.दरै ६६.देव ६७.धानुक ६८.धाम ६९.धरिकार/धन्कार ७०.धिमर/धीवर ७१.धिमाल ७२.धुनिया ७३.धोवी, ७४.नटुवा/नेटुवा ७५.नायर ७६.नुनिया/नोनिया/लोनिया ७७.नुराङ्ग ७८.पञ्जावी/सिन्धी ७९.पटवा (पटनवार) ८०.पटहार/पटहेरा ८१. पवँरिया ८२.पासी ८३.पाहान ८४.पोद्दार ८५.पोरवाल ८६.बँसखोर/बँसफोर ८७.बङ्गाली ८८.बड्ही/बढ्ई ८९.बन्जारा (सिकारी) ९०.बरनवाल ९१.बरई ९२.बहरदार ९३.बहेलिया ९४.बाँतर ९५. बादी ९६.ब्राह्मण ९७.बाडिया ९८.बारी ९९.बिंद/बीन १००.बिल्टाउ १०१.बेल्दार १०२.बोट १०३.बोटे १०४.भर १०५.भाट/भाड १०६.भुर्जी/भुजवा/भूँज/भूज १०७.भूमिहार १०८.मंगता (महाउत) १०९.मल्लाह ११०.महापात्र १११.माझी ११२.मालपाँडे/मालपहाडे ११३.मारवाडी ११४.माली/सैनी ११५.मुडियारी/मोरियारी ११६.मुण्डा ११७.मुराउ ११८.मुसहर ११९.मेचे १२०.मेस्तर/हलखोर १२१.यादव/अहिर १२२.राजधामी १२३.राजपुत १२४.राजबंशी १२५.राजधोब १२६.राजी १२७.राड १२८.रस्तोगी १२९.राजभर

१३०.रौतिया १३१.रौनियार १३२.लखेरा १३३.लहेरी १३४.लोध १३५.लोहार १३६.वनपर १३७.वालमिकी १३८.शिवहरे वैश्य १३९.संथाल/सतार १४०.सरनरियाक १४१.सरभङ्ग १४२.सरवरिया १४३.सिख १४४.सुडी १४५.सोनार १४६.सोरहिया/ रैया १४७.सैथवार १४८.हजाम/नाई/नाउँ १४९.हलुवाई,+ १. थारू २.मुसलमान

थर प्राप्त भएका जात/जाति	थर प्राप्तहुन बाकी रहेका जात/जाति
अग्रहरी, अमात, ककैहिया, कथबनियाँ/सिन्दुरिया, कंसाकार(कसेरा), कमलापुरी वैश्य-बनिया, करूवा, कलर, कलवार, कलाल, कवर, कसौधन, कमकड, कहार, कानु, कायस्थ, किसान, कुम्हार/कोहार, कुमाल, कुर्मी, कुरीन/कुलीन, कुसुण्डा, कुश्वाडिया, केवट, केवरत, केशरी, कोईरी/कुशवाहा, कोचे, कोरी, कोल/कौल, खटिक, खडिया, खत्वे, खवास, खुलवट/खुनोट, गडेडीया, गनगाई, गवाल/गोवाल/गवाला, गोंड, गोडीया, गोढ़ी, चमार/हरिजन, चनउ/चनौ, चांय/चायभ/चाई, चिडीमार, चौहान, झाँगड/धाँगड(उँराव), ठठेर, डोम, तत्मा, तमोली, ताजपुरिया, तुराहा, तीयर, तेली, दनुवार, दशनामी सन्यासी/योगी, दुसाध/पासवान, दोसर वैश्य (गोलदार), देव, धानुक, धाम, धरिकार/धन्कार, धिमर/धीवर, धिमाल, धुनिया, धोवी, नटुवा/नेटुवा, नायर, नुनिया/नोनिया/लोनिया, पटवा(पटनवार), पटहार/पटहेरा, पासी, पाहान, पोद्दार, बङ्गाली, बड्ही/बढ्ई,	कमर/कमार, कलाबण्जर/कलाबाज, कुश्मा, कोचे, गौड, ढाँडी, दरै, नुराङ्ग, पञ्जावी/सिन्धी, पवँरिया, पोरवाल, बँसखोर/बँसफोर, बहेलिया, बाडिया, बारी, बिल्टाउ, लखेरा, शिवहरे वैश्य, सरनरियाक,

बन्जारा(सिकारी), बरनवाल, बरई, बहरदार, बहेलिया, बाँतर, बादी, ब्राह्मण, बिंद/बीन, बेल्दार, बोट, बोटे, भर, भाट/भाड़, भुर्जी/भुजवा/भूँज/भूज, भूमिहार, मंगता (महाउत), मल्लाह, महापात्र, माझी, मालपाँडे/मालपहाडे, मारवाड़ी, माली/सैनी, मुडियारी/मोरियारी, मुण्डा, मुराउ, मुसहर, मेचे, मेस्तर/हलखोर, यादव/अहिर, राजधामी, राजपुत, राजवंशी, राजधोब, राजी, राड, रस्तोगी, राजभर, रौतिया, रौनियार, लहेरी, लोध, लोहार, वनपर, वालमिकी, संथाल/सतार, सरभङ्ग, सरवरिया, सिख, सुडी, सोनार, सोरहिया/सोरैया, सैथवार, हजाम/नाई/नाउँ, हलुवाई, थारू, मुसलमान	

नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा २०६५ फागुन १४ गते "को-को हुन मधेशी" शीर्षकका अनुसार सूचीकृत गरिएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू	नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदद्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकरणमा परेको वाहेक सूचीकृत हुनवाट छुटेको मधेशी समुदाका जात/जातिहरू
अग्रहरी, अमात, उराव-झाँगड, कथवनिया, कमलापुरी, कमार, कसौधन, कहार, किसान, कानु, कायस्थ, कुमाल, केवट, कैबरथ, कुम्हार, कुर्मी, कुशवाहा-कोईरी, कुस्मा, कुसवाडिया, कलर, ककैहिया, कोरी, कलवार, कोचे, खटिक, खत्वे, खडिया, गनगाई, गडेरी/पाल/भेडिया, चमार/हरिजन, चिडीमार, तत्मा, ताजपुरीया, तेली, देव, दनुवार, दरै, दुसाध/पासवान, नोनीया, धोवि, धुनिया, धानुक, धिमाल, धामि, ठठेरी, डोम, पथरकटा, पासी, बंगाली, बिंद, बोटे, बनिया, ब्राम्हण, बढई, बातर, बरई, बीन, भूमिहार, मलाह/निसाध, मुसहर, माझी, मारवाडी, माली, मुन्डा, मेचे, मेहतर, यादव/अहिर, रसतोगी, राजवंशी, राजभर/राजबहार, राजपुत, रौनियार, राजधोव, राजी, लोध, लोहार, वर्णवाल, पोद्दार, सूतिहार, सरभँग, सरनरियाक, सुडी,	कंसाकार (कसेरा), करूवा, कलाल, कवर, कमकड, कुरीन/कुलीन, कलाबण्जर/कलाबाज, कुसुण्डा, केशरी, कोल/कौल, खुलवट/खुनोट, खवास, गवाल/गोवाल/गवाला, गोंड, गौड़, गोडीया, गोढ़ी, चनउ/चनौ, चांय/चायभ/चाई, चौहान, ढाँडी, तमोली, तीयर, तुराहा, दोसरवैश्य(गोलदार), धाम, धरिकार/धन्कार, धिमर/धीवर, नटुवा/नेटुवा, नायर, नुराङ्ग, पटवा(पटनवार), पटहार/पटहेरा, पवँरिया, पाहान, पोरवाल, बँसखोर/बँसफोर, बहरदार, बहेलिया, बादी, बाडिया, बारी,

सरबरीया, सन्यासी/जोगिया, सतार/संथाल, सिकारी, सोनार, शिख/पञ्जावी, हजाम/नाई, हलुवाई, थारु र मुस्लीम/मुसलमान	बिल्टाउ, बेल्दार, बोट, भर, भाट/भाड, भुर्जी/भुजवा/भूँज/भूज, मंगता(महाउत), महापात्र, मालपाँडे/मालपहाडे, मुडियारी/मोरियारी, मुराउ, राजधामी, राड, रौतिया, लखेरा, लहेरी, वनपर, वालमिकी, शिवहरे वैश्य, सोरहिया/सोरैया, सैथवार ।

यस प्रतिवेदन र नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्द्वारा २०६५ माघ २१ गते सूचीकृत गरिएको भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित ९२ जातजातिबीचको अन्तरसम्बन्ध

क.सं.	कान्तिपुरमा प्रकाशित जाति	अध्ययन प्रतिवेदनमा उल्लेखित विवरण
१.	उराव/झाँगड	झाँगड/धाँगड (उँराव) उल्लेख भएको
२.	कथबनिया	कथबनियाँ/ सिन्दुरिया उल्लेख भएको
३.	कमार	कमर/कमार उल्लेख भएको
४.	कमलापुरी	कमलापुरी वैश्य-बनिया उल्लेख भएको
५.	कुम्हार	कुम्हार/कोहार उल्लेख भएको
६.	कैबरथ	केवरत उल्लेख भएको
७.	गडेरी/पाल/भेडिया	गडेडीया उल्लेख भएको
८.	ठठेरी	ठठेर उल्लेख भएको
९.	नोनिया	नुनिया/नोनिया/लोनिया उल्लेख भएको
१०.	सन्यासी/जोगिया	दशनामी सन्यासी/ योगी उल्लेख भएको
११.	शिख/पञ्जावी	पञ्जावी/सिन्धी र सिख भनी छुट्टै उल्लेख भएको
१२.	बढई	बड्ही/बढ्ही उल्लेख भएको
१३.	बातर	बाँतर उल्लेख भएको

१४.	बिंद र बीन	बिंद/बीन गरी उल्लेख गरिएको
१५.	वर्णवाल	बरनवाल उल्लेख भएको
१६.	मलाह/निसाध	मल्लाह उल्लेख भएको
१७.	माली	माली/सैनी उल्लेख भएको
१८.	मेहतर	मेस्तर/हलखोर उल्लेख भएको
१९.	यादव/अहिर	यादव उल्लेख भएको
२०.	राजभर/राजबहार	राजभर उल्लेख भएको
२१.	हजाम/नाई	हजाम/नाई/नाउँ उल्लेख भएको
२२.	सिकारी	बन्जारा(सिकारी) उल्लेख भएको
२२.	धामी	यादव, राजधामी, सरभङ्ग र थारु जातिको थरमा उल्लेख भएको
२३.	पथरकट्टा	कुसवाडिया र धोवी जातिको थरमा उल्लेख भएको
२४.	बनिया	अग्रहरि, कथबनिया, कानु, केशरी र रौनियार जातिको थरमा उल्लेख भएको
२५	सुतिहार	बड्ही/बढई र लोहार जातिको थरमा उल्लेख भएको

अध्ययन अनुसार २०६८ सालको जनगणनामा उल्लेख भएका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात / जातिहरू	२०६८ सालको जनगणनामा छुटेका मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात/जातिहरू
थारू, मुसलमान, यादव, तेली, चमार-हरिजन, कोइरी-कुशवाहा, कुर्मी, सन्यासी/दशनामी, धानुक, मुसहर, दुसाध/पाशवान/पासी, सोनार, केवट, ब्राह्मण, कथबनिया, मल्लाह, कलवार, कुमाल, हजाम/ठाकुर, कानु, राजबंशी, सुढी, लोहार, तत्मातत्वा, खत्वे, धोवी, माझी, नुनिया, कुम्हार, दनुवार, हलुवाई, राजपुत, कायस्थ, बढई, मारवाड़ी, सतार/संथाल, झाँगडधाँगड, बाँतर-सरदार, बरई, कहार, गनगाई, लोध, राजभर, धिमाल, बिन, गडेडी-भेडियार, नुराङ, ताजपुरिया, चिडिमार, माली, बंगाली, डोम, कमर, बोटे, बादी, मेचे, हलखोर, पञ्जाबी/सिख, किसान, राजी, कोचे, धुनिया, मुण्डा, पथरकट्टा/कुशवाडिया, कुसुन्डा, कलार, नटुवा, ढाँडी, धन्कार/धरिकार, खवास, राजधोब, कोरी, सरवरिया, अमात, देव	अग्रहरी, ककैहिया, सिन्दुरिया, कंसाकार (कसेरा), कमलापुरी वैश्यबनिया, करूवा, कलाल, कवर, कसौधन, कमकड, कुरीन/कुलीन, कलाबण्जर/कलाबाज, कुश्मा, केवरत, केशरी, कोल/कौल, खटिक, खडिया, खुलवट/खुनोट, गवाल/गोवाल/गवाला, गोंड, गौड़, गोढ़ी, चनउ/चनौ, चांय/चायभ/चाई, चौहान, ठठेर, तमोली, तीयर, तुराहा, दोसरवैश्य (गोलदार), दरै, धाम, धिमर/धीवर, नायर, पटवा(पटनवार), पटहार/पटहेरा, पवँरिया, पाहान, पोद्दार, पोरवाल, बँसखोर/बँसफोर, बन्जारा(सिकारी), बरनवाल, बहरदार, बहेलिया, बाडिया, बारी, बिल्टाउ, बेल्दार, बोट, भर, भाट/भाड़, भुर्जी/भुजवा/भूँज/भूज, भूमिहार, मंगता(महाउत), महापात्र, मालपाँडे, सैनी, मुडियारी/मोरियारी, मुराउ, राजधामी, राड, रस्तोगी, रौतिया, रौनियार, लखेरा, लहेरी, वनपर, वालमिकी, शिवहरे वैश्य,सरनरियाक, सरभङ्ग, सोरहिया/सौरैया, सैथवार,

८. छलफल र उपलब्धि

मधेशी समुदायको पहिचानको केन्द्रिय तत्व उसको जात र थरलाई प्रमुख आधार बनाए द्वितीय तथ्याङ्क सङ्कलन गरी यो थर सूचीकरण अध्ययन प्रतिवेदन तयार पारिएको छ । यो अध्ययनले मधेशी समुदाय अन्तर्गत पर्ने जात र त्यसका थरहरूको विवरण प्राप्त भई यो प्रतिवेदन तयार पार्न सहयोग पुगेको छ । मधेशी समुदायमा पर्ने जात र थरहरूको पहिचान भएको छ । मधेशी समुदायका विभिन्न जातजातिहरूको विवरण र तथ्याङ्क सङ्कलन गर्न सहयोग पुगेको छ । यसमा थारू र मुसलमान जातिसहित १५२ वटा जात/जाति फेला परेका छन् । जसमध्ये १३५ वटा जात/जातिका थरहरू प्राप्त भएका छन् । बाँकीलाई जातकै रूपमा राखिएको छ, जसका लागि थप अध्ययन आवश्यक रहेको छ । २०६८ सालको राष्ट्रिय जनगणनामा छुटेका केही जातहरूको नामावली पनि प्राप्त भएको छ जुन महत्त्वपूर्ण उपलब्धिको रूपमा रहेको छ । विभिन्न जात जातिहरूसँग सम्पर्क र समन्वय गर्ने काम भएको छ । विभिन्न जात/जाति बारे भएका प्रकाशन र अध्ययन अनुसन्धानमूलक सूचनाहरू प्राप्त भएको छ । जात जातिहरूका जातीय सरोकारका विषयहरू बारेमा पनि जानकारी प्राप्त भएको छ र वहाँहरूको मनोविज्ञान बारे थाहा भएको छ । खासगरी यो अध्ययनले यस पछि प्रथम तथ्याङ्कलाई आधार बनाई नेपालमा मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा थप विस्तृत रुपमा अनुसन्धान गर्नका लागि पूर्वाधार तयार भएको छ ।

९. सुझाव

अध्ययन अनुसार यस प्रतिवेदन माथि प्राप्त भएका सुझावहरू यस प्रकार रहेका छनः

क. प्राथमिक तथ्याङ्कमा जात र थरको थप अनुसन्धान गर्नुपर्ने ।

यो अध्ययन प्रतिवेदन द्वितीय तथ्याङ्कका आधारमा तयार पारिएको हुँदा यस विषयमा अझ बृहत अध्ययन अनुसन्धान गर्न विज्ञ र सरोकारवालाहरू मार्फत सुझाव प्राप्त भएका छन । त्यसैले अहिले प्राप्त भएका प्रतिवेदनका आधारमा नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण सम्बन्धमा प्राथमिक तथ्याङ्कलाई नै आधार बनाएर

स्थलगतरूपमा पालिका र आवश्यकता अनुसार समुदायसम्म गई विस्तृतरुपमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न आवश्यक रहेको छ ।

ख. मधेश के हो ? मधेशी को हुन ? सैद्धान्तिक परिभाषाको खोजी गर्नुपर्ने।

साथै यस पछि थर सूचीकरण अनुसन्धानलाई सहयोग गर्ने र यसका पूरक आयामको रूपमा रहेको मधेश के हो ? र मधेशी को हुन ? लगायतका महत्त्वपूर्ण विषय यस सँगै अध्ययन अनुसन्धान गर्न आवश्यक छ । मधेश र मधेशीको सैद्धान्तिक व्याख्याले यसलाई पूर्णता प्रदान गर्ने छ ।

ग. जातीय संस्कार सहित प्रत्येक जातको (आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, शैक्षिक) वस्तुस्थिति लगायतका विषयहरूको बृहत् अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने।

नेपालमा मधेशी समुदायको पहिचानको महत्त्वपूर्ण आधार र थर सूचीकरणको केन्द्रिय तत्व जात रहेको छ । भाषा र क्षेत्र अनुसार एउटै जातिले फरक फरक नाम र थर प्रयोग गरेको पाइएको छ । त्यसैले प्रत्येक जातिहरूको जातीय संस्कारका साथै विस्तृतरूपमा उसको (आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, शैक्षिक) अवस्था वारे पनि बृहत्रूपमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न आवश्यक छ । जसले गर्दा जातजातिको सत्यतथ्य र यथार्थ विवरण पत्ता लगाउन सजिलो हुन्छ ।यसका साथै एउटा जात अर्का जातहरूसँग कसरी फरक छ र कसरी समान छ ? त्यसका वैज्ञानिक आधारहरू के के हुनसक्छन ? भन्ने कुराको निर्क्योल गर्न सजिलो हुन्छ। यसले नेपालमा मधेशी समुदाय र मधेशी पहिचान बारे बुझ्न मद्दत पुग्ने छ र यो थर सूचीकरण सम्बन्धी गर्नुपर्ने बृहत् अनुसन्धानलाई थप सहयोग पुग्ने छ ।

घ. मधेशीमूलका जनजाति र दलितवारे विस्तृतरूपमा छुट्टै अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने।

मधेशीमूलका दलित समुदायका बारेमा गरिएका र यस प्रतिवेदनमा समावेस गरिएका जात र थरहरूवारे नयाँ सन्दर्भमा मधेशी आयोगको अगुवाइमा छुट्टै विस्तृत अध्ययन अनुसन्धान गर्नुपर्ने सुझाव विज्ञ र दलित सरोकारवालाहरूको रहेको छ । यस्तै मधेशी मूलका जनजातिवारे छुट्टै विस्तृतरूपमा अध्ययन अनुसन्धान गर्न

आवश्यक रहेको छ । यो अध्ययनले नेपालमा मधेशी समुदायको पहिचानका सम्बन्धमा विस्तृतरूपमा बुझ्न र अनुसन्धान गर्न थप सहयोग पुग्ने छ ।

यसका साथै मधेशी समुदायको जातीय समुह (क्लस्टर) छुट्याउने र प्राप्त भएका जातहरूलाई समुहहरूमा वर्गीकरण गर्नुपर्ने सुझाव प्रतिवेदन माथि छलफलको क्रममा सहभागी विज्ञहरूवाट प्राप्त भएको छ जसका लागि छुट्टै अध्ययन आवश्यक छ । पहाडमा व्यक्तिको पहिचान उसको थरसँग रहेको छ भने मधेशमा जातसँग रहेको छ । त्यसैले मधेशी पहिचानको अध्ययन गर्दा जातलाई प्रमुख आधार बनाउन विज्ञहरूको सुझाव रहेको छ । जातीय संस्कारसहित जातहरूको (आर्थिक, सामाजिक, राजनितीक, शैक्षिक) विषयवस्तुहरूको अध्ययनले यसलाई सहयोग पुग्ने छ।

मधेशी आयोग लगायत राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, थारु आयोग, मुस्लिम आयोगमा पनि थर सूचीकरणका कामहरू भईरहेका छन् । यस प्रतिवेदनमा थारू, मुसलमानसहित दलित, जनजाति र समावेशी आयोगसँग आबद्धरहेका जातहरूको प्रयोगको सन्दर्भमा कुरा गर्दा, मधेश आफैमा एउटा बृहत्, बहुआयामिक एकाईको रूपमा रहेको छ, यस भित्र विभिन्न प्रकारका भाषा बोल्ने र संस्कृति मनाउने जात जातिहरूका मानिसहरूको बसोवास रहेको छ । समान हैसियतको आ-आफ्नो छुट्टै संवैधानिक आयोग हुँदाहुँदै थारू र मुसलमान जातिलाई पनि यो प्रतिवेदनमा समेटिएको छ। किन र कसरी ? प्रश्न उठनु स्वभाविक हो । अहिलेको वर्तमान अवस्थामा मधेश के हो र मधेशी को हुन ? भन्ने कुराको आधिकारिक परिभाषा उपलब्ध छैन । परिभाषा निक्यौंल भएपछि अन्य विषयहरू स्वतः स्पष्ट हुँदै जानेछन्। नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्ले २०६५ सालमा थारू र मुसलमान जातिलाई मधेशी समुदाय अन्तर्गत सूचीकृत गरेको अवस्था छ भने, नेपालको संविधानमा थारुका लागि थारु आयोग र मुस्लिमका लागि मुस्लिम आयोगको गठन भई क्रियाशील रहेको अवस्था छ । साथै राष्ट्रिय दलित आयोग

अन्तर्गतका जातहरू, आदिवासी जनजाति आयोग र राष्ट्रिय समावेशी आयोगसँग आबद्ध भएका (पिछडा वर्ग) का जात र थरहरू पनि यो प्रतिवेदनमा समावेश गरिएका छन । यो अध्ययन जात र थरको मात्रै नभई मधेशी समुदायको पहिचानको विस्तृत अध्ययनको आधारस्तम्भकोरूपमा रहेको छ । जात र प्रयोगमा रहेका थरहरूको अध्ययनवाट शुरूआत गरिएको हो । थारु, मुसलमान, दलित समुह र मधेशी मूलका जनजाति समुहको अध्ययनको अभावमा मधेशी समुदायको पहिचान सम्बन्धी विस्तृत अध्ययनले पुर्णता पाउन सक्दैन ।

ऐन अनुसार विस्तृत अध्ययन र अनुसन्धानका लागि यस आयोग सामु चुनौती रहेको छ । तराई मधेशमा मूल थलो र बसोवास रहेका अध्ययनका क्रममा प्राप्त भएका सवै जात/जातिलाई समेटेर यो अध्ययन प्रतिवेदन तयार गरिएको छ । संवैधानिक र कानूनी प्रावधान अनुसार सम्बन्धित आयोगसँग नै आ-आफ्नो मातहतमा रहेका जात/जातिहरूका थर सूचीकरणका लागि नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्ने अधिकार रहेको छ । यस अवस्थामा यो अध्ययनको दुइवटा पक्ष रहेका छन, एउटा सभ्यता र संस्कृतिको रूपमा समग्रमा मधेशी समुदायको अध्ययनको पक्ष र अर्को राज्यको समावेशी लोकतन्त्रको नीति अनुरूप आरक्षण र सहभागिताकालागि थर सूचीकरणको पक्ष । संवैधानिक प्रावधान, यस आयोगको दायरा, व्यवहारिक कठिनाई र कानूनी जटिलताका सम्बन्धमा सम्बन्धित आयोग, विज्ञहरू र सरोकारवालाहरूसँग गहन छलफल, समन्वय र सहकार्य आवश्यक रहेको देखिन्छ । सरोकारवालाहरूको जिज्ञासा समाधान गरेर यो अध्ययन प्रतिवेदनलाई प्रयोग गर्ने र थप अनुसन्धानको कार्यलाई अगाडि बढाउँदै जानु पर्ने देखिन्छ । नेपालमा मधेशी समुदायको पहिचानको सम्बन्धमा माथि उल्लेख गरिएका पूरक सूझावहरू सहित विस्तृत अध्ययन अनुसन्धान गरे पश्चात यस्ले अझ पूर्णता पाउने छ ।

१०. निष्कर्ष

मधेशी आयोगद्वारा संचालित एवं द्वितीय तथ्याङ्कमा आधारित भएर तयार पारिएको यो नेपालमा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण अध्ययन प्रतिवेदन २०७८ ले महत्त्वपूर्ण उपलब्धि सहित नयाँ तथ्यहरू प्रकाशमा ल्याएको छ । अध्ययन प्रतिवेदनले थप अनुसन्धानका लागि सुझावहरूसमेत प्रदान गरेको छ । विद्यमान द्वितीय तथ्याङ्कलाई प्रमुख आधार बनाई गरिएको यस अध्ययनमा जम्मा १५१ वटा जातको सूची प्राप्त भई समावेश गरिएको छ । जसमा केही पेसागत जातहरू दोहोरिएका हुन सक्ने सम्भावना छ, भाषा र क्षेत्र अनुसार एउटै पेसा भएका जातिहरूको नाम फरक फरक रहेको पाइएको छ, जसको थप अध्ययन आवश्यक छ । अरु आयोगहरूले गर्ने थर सूचीकरण भन्दा मधेशी समुदायको थर सूचीकरण सम्बन्धमा गरिने अध्ययन अनुसन्धान अझ व्यापक, बृहत्, सम्वेदनशील र चुनौतीपूर्ण रहेको छ । यसकारण यस पछि यस थर सूचीकरणका लागि प्रथम तथ्याङ्कलाई प्रमुख आधार बनाई अनुसन्धान गर्दा बृहत् रूपमा तदनुरुप अनुसन्धान परियोजना बनाई अनुसन्धानका लागि अगाडि बढ्नुपर्ने देखिन्छ ।

यो अध्ययन प्रतिवेदन मधेशी समुदायको पहिचानको सम्बन्धमा जात र थरलाई प्रमुख आधार बनाई द्वितीय तथ्याङ्कमा आधारित भएर अध्ययन गरी तयार पारिएको पहिलो आधारभूत प्रतिवेदन हो। साधन स्रोतको अभावका कारण अध्ययन मात्रै गर्न सकिएको छ । अनुसन्धानको काम अझ बाँकी छ, जसमा राज्यको पर्याप्त लगानी आवश्यक छ । यस प्रतिवेदनले महत्त्वपूर्ण सुझावहरू दिएको छ, जुन विस्तृत अनुसन्धानका लागि कोशेढुङ्गा साबित हुनेछ । प्रतिवेदनमा २०६८ सालको जनगणनामा उल्लेख भएका बाहेक मधेशी समुदाय अन्तर्गतका ७५ वटा र नेपाल सरकारले सूचीकृत गरेका भनी कान्तिपुर दैनिक पत्रिकामा प्रकाशित जाति बाहेक ६३ वटा नयाँ जातहरू फेला परेका छन ।

अन्त्यमा, बृहत् अनुसन्धान पश्चात प्राप्त हुने नयाँ प्रतिवेदनका आधारमा नेपाल सरकारलाई मधेशी समुदायको पहिचान, प्रतिनिधित्व र पहुँचका लागि आवश्यक नीति बनाउन

राज्यलाई सहयोग पुग्ने कुराको विश्वास यो आयोगले लिएको छ । मधेशी समुदायको हक हितको संरक्षण र सम्बर्द्धन तथा समुदायको सशक्तीकरण गर्ने उद्देश्यले स्थापित यस मधेशी आयोग समक्ष यो अध्ययन प्रतिवेदनलाई आधार बनाएर मधेशी पहिचानको सन्दर्भमा अझ विस्तृत अनुसन्धान गर्ने गराउने महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी यस मधेशी आयोग समक्ष थपिएको छ ।

११. सन्दर्भ सामग्री

१. अतुल मिश्र (२०६५ फागुन १४) । *को को हुन मधेशी ? सरकारद्वारा ९२ जाति र समुदाय सूचीकृत* । काठमांडौ, कान्तिपुर दैनिक पत्रिका ।

२. कौशल किशोर सिंह (२०७३) । संघर्षमा पिछडावर्ग । काठमांडौ, नेपाल पिछडावर्ग महासंघ।

३. चुडादेव सिंह लामा (२०६५) *'नेपालका आदिवासी तथा जनजाति संस्कार- एक परिचय (पृष्ठ, १७३)* । काठमांडौ, नेपाल तामाङ गुम्बा सेवा केन्द्र, केन्द्रिय कार्यालय ।

४. डा. चन्देश्वर शाह (२०६५) । तेली जातिका अतित और वर्तमान । काठमांडौ, तेली कलयाण समाज ।

५. डा. विष्णु विभु घिमिरे । २०७७ जेठ १४ (May 27, 2020) । *राजवंशी जाति भित्रका गोत्र र थर : एक अवलोकन* । झापा, कोचिला न्युज । https://www.kochilanews.com/?p=10140 बाट २०७८ माघ २ गते उद्धरण गरएको।

६. डि. बी. राई ; नवराज कोयु 'वर्तमान (२०६९) । *बोटे जातिको चिनारी* (पृ.२७,२९) । जावलाखेल, ललितपुर, आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान र नेपाल बोटे समाज, केन्द्रिय समिति, भरतपुर, चितवन ।

७. दिलकुमार धिमाल (२०७३ बैशाख ७)। *धिमाल जातिको उत्पति तथा थर विभाजन* । धिमाल डट कम । **https://www.dhimal.com/dhimal/np/nep_news.php?id=१३४** **२०७८ माघ ३ गते उद्धरण गरिएको** ।

८. नेपाल सरकार सङ्घिय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रवलय (२०७४) । *दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा जारी सूचना* । सिहदरवार, काठमांडौ ।

९. नेपालको संविधान २०७२ । https://www.lawcommission.gov.np/np/wp-content/uploads/२०२१/०.pdf बाट उद्धरण गरिएको ।

१०. Bennett, Lynn, Dilli Ram Dahal and Pav Govindasamy, २००८. Caste, Ethnic and Regional Identity in Nepal: Further Analysis of the २००६ Nepal Demographic and Health Survey. Calverton, Maryland, USA: Macro International Inc. (p. ३)
११. मधेशी आयोग ऐन (२०७४) । https://www.lawcommission.gov.np/en/wp-content/uploads/२०२१/०१/Madhesi-Commission-Act-२०७४-२०१७ वाट उद्धरण गरिएको ।
१२. राष्ट्रिय जनगणना २०६८ संक्षिप्त नतिजा (२०६९) । *जनसङ्ख्याको जात/जातिगत विवरण* । थापाथली, काठमाडौं, नेपाल सरकार राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय, केन्द्रिय तथ्याङ्क विभाग ।
१३. लगन राई, दुर्गा हाँस्दा (२०७५) । *संथाल जातिको चिनारी* । सानेपा ललितपुर, नेपाल सरकार, आदीवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रीय प्रतिष्ठान ।
१४. विकिपेडीया (२०२२) । *राजी जाति* । February 6, 2022 को दीन https://ne.wikipedia.org/wiki/ राजी-जाति वाट उद्धरण गरिएको
१५. सारिका मण्डल (२०७८) । *आदिवासी जनजाति गनगाई जातिको संस्कार (पृष्ठ, ४)* । रतुवामाई, नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ ।

१२. अनुसूचीहरू:

अनुसूची - १

थर सूचीकरण सम्बन्धमा भएका कार्यहरू:

आयोग गठन भई पदाधिकारी नियुक्त भएपछि २०७५ साल वैशाख १६ गते देखि असार २० गतेसम्म मेचि देखि महाकालीसम्म जनताका जनजिज्ञासा अपेक्षा, समस्या र समाधानका उपायका सम्बन्धमा सुझाव संकलन भएको थियो। सुझाव सङ्कलनको प्रतिवेदन सहित २०७५ असार २५ विज्ञ टोलीसँग छलफल भएको थियो । र उक्त बैठकमा विज्ञ टोलीद्वारा समूहगत र लिखित सुझाव पेश भएको थियो । २०७५ वैशाख १६ देखि असार २० सम्म सङ्कलित सुझाव र २५ गतेको बैठकले आयोगको कामको प्राथमिकीकरण गरेको थियो । जस अनुसार थर सूचीकरण गर्ने, मधेश प्रोफाइल तयार गर्ने, तथ्याङ्क संकलन गर्ने, उजुरी सम्बन्धी कारवाही गर्ने, दाइजो, कुरीति जस्ता कुप्रथालाई सम्बन्धमा काम गर्ने गरी सुझाव दिएको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०७६।७७

- थर सुचीकरणका लागि प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिपद्को कार्यालय, संङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालयमा पत्राचार गरिएको थियो । यसै गरी ७ वटै प्रदेश सरकार, मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा पत्राचार गरिएको थियो । साथै सोही अवधिमा ७५३ पालिका, ७७ जिल्ला समन्वय समितिमा समेत पत्राचार गरिएको थियो ।
- यस कार्यका लागि बजेट माग गरी अर्थ मन्त्रालयमा लेखि पठाइएको थियो। र चालु तथा आगामी आर्थिक वर्षका लागि बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गरी पठाइएको थियो ।

- २०७७ असारमा संघीय संसद प्रतिनिधि सभा "महिला तथा सामाजिक समितिमा" छलफलका क्रममा समितिले थर सूचीकरण सम्बन्धी कार्य गर्न तथा मधेशको प्रोफाइल संकलन गर्न सुझाव दिएको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०७७।७८

- २०७७ साउनमा संघीय संसद राष्ट्रिय सभा "राष्ट्रिय सरोकार तथा समन्वय समिति" बाट थर सूचीकरण र तथ्याङ्क सम्बन्धमा सुझाव प्राप्त भएको थियो ।
- ऐनको दफा ७ ड अनुसार कार्य अगाडि बढाउनका लागि विभिन्न जातीय संघ, संगठनहरुसँग वैठक गरिएको र बैठकले सुझाव दिएबमोजिम विज्ञ समुह गठन गरियो ।
- विज्ञ समुह वैठक बसेको र विज्ञ समुहको बैठकले ३ विज्ञबाट काम गर्न सुझाव दिएकोमा बजेटको सीमा अनुसार आयोगले एउटा विज्ञवाट काम गर्न कार्यदिश दिएको थियो । विज्ञबाट ३ महिनामा प्रारम्भिक मस्यौदा पेश भएको थियो ।
- अर्थ मन्त्रालयमा यस कामका लागि आयोगले पञ्चबर्षिय रणनीतिक योजना तयार गरी सो योजना अनुसार बहुबर्षिय कार्य गर्न र स्थलगत तथ्याङ्क संकलन गर्न बजेट माग गरी लेखि पठाइएको थियो ।
- २०७८ असारमा थर सूचीकरणको प्रारम्भिक प्रतिवेदन आयोगले प्राप्त गरेको थियो ।

आर्थिक वर्ष २०७८।७९

- आयोगले माग गरे अनुसार स्थलगत तथ्याङ्क संकलनका लागि बजेट विनियोजन नभएको अवस्थामा द्वितीय तथ्याङ्कको आधारमा गत वर्ष तयार भएको प्रारम्भिक प्रतिवेदनलाई परिष्कृत रुपमा पुरा गर्न २०७८ पुस १ देखि

३ महिनाका लागि विज्ञ नियुक्ति गरी ३ महिनामा कार्य सम्पन्न गर्न कार्यादेश दिइएको थियो ।

- २०७८ फागुन ११ गते विज्ञ समूह तथा आयोगसँग विज्ञबाट परिमार्जित थर सूची सम्बन्धमा गहन छलफल भएको थियो ।र उक्त छलफलमा महत्त्वपूर्ण सुझावहरू प्राप्त भएको थियो ।
- २०७८।११।२२ गते आयोगमा आयोगका पदाधिकारी तथा विज्ञसँग मस्यौदा प्रतिवेदनमा छलफल भएको थियो ।
- २०७८।११।२९ गते आयोगमा सरोकारवालाहरू राष्ट्रिय दलित आयोग, राष्ट्रिय समावेशी आयोग, जनजाति आयोगका प्रतिनिधि, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू र यस आयोगका पदाधिकारिहरू सहित छलफल गरिएको थियो। यस छलफलबाट महत्त्वपूर्ण सुझावहरू प्राप्त भएको थियो ।

अनुसुची – २
(गाउँपालिका र नगरपालिकाहरूको सूची)

१. विदेह नगरपालिका, धनुषा

२. बरियारपट्टी गाँउपालिका, सिराहा

३. पाल्हीनन्दन गाउँपालिका, नवलपरासी

४ नरैनापुर गाउँपालिका, बाँके

५. बेलौरी नगरपालिका, कञ्चनपुर

६. गैडहवा गाउँपालिका, रुपन्देही

अनुसुची — ३
(जातीय संघ संस्थाहरूको सूची)

१.नेपाल उराँव आदिवासी प्रतिष्ठान

२. नेपाल कथबनियाँ सेवा समाज

३. नेपाल कलवार कल्याण समिति, काठमाडौं

४. नेपाल कलवार कल्याण महासंघ

५. संयुक्त मधेशी सेवा समाज, मकवानपुर हेटौडा -४

६. कमलापुरी वैश्य समाज, नेपाल

७. नेपाल चित्रगुप्त समाज, काठमांडौ

८. मिसन २ करोड चित्रांश अन्तराष्ट्रीय, नेपाल

९. कानु हलुवाई कान्दु मध्यदेशिय समाज नेपाल

१०. कानु समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्यालय. बीरगंज

११. किसान समुदाय विकास प्रतिष्ठान

१२. कुम्हार समाज, सिताराम पंडित)

१३. नेपाल प्रजापति (कुम्भकार) संघ

१४. कुर्मी सशक्तीकरण मञ्च

१५. नेपाल, कुसुण्डा विकास समाज

१६. कुचवदिया उत्थान संघ

१७. नेपाल निषाद मलाह समाज, बिराटनगर

१८. नेपाल केवरत विकास सेवा समाज

१९. नेपाल कुशवाहा कल्याण समाज

२०. नेपाल गोंडिया (निषाद), संघ,

२१. तेली समाज कल्याण नेपाल

२३. दशनामी समाज, पर्सा

२४. नेपाल दोसर वैश्य (गोलदार) समाज

२५. नेपाल दनुवार विद्यार्थी मञ्च,

२६. देव समाज नेपाल

२७. नेपाल धानुक समाज

२८. निषाद उत्थान केन्द, शाखा, रौतहट

२९. चौरसिया (बरई) सेवा समिति, बिरगंज

३०. मैथिल ब्राह्मण महासभा,काठमांडौ जिल्ला कार्य समिति

३१. नेपाल बेल्दार जाति उत्थान समिति, धनुषा

३२. नेपाल राष्ट्रिय बङ्गाली समाज केन्द्रीय कार्य समिति, बबरमहल, काठमाडौ

३३. नेपाल ब्रह्मर्षि समाज काठमाण्डौ

३४. महापात्र पुनरुत्थान समाज

३५. नेपाल रास्ट्रिय मारवाडी परिषद

३६. राजधोब सम्पर्क परिवार

३७. राजपुत समाज नेपाल

३८. नेपाल रौनियार माहासंघ, केन्द्रिय कार्यालय जनकपुरधाम, नेपाल

३९. सरबरिया समाज नेपाल

४०. गुरुद्वारा गुरु नानक सतसङ्ग, कुपणडोल

४१. सुढी समाज, काठमांडौ

४२. नेपाल सुड़ी समाज, केन्द्रिय कार्यालय, बिराटनगर - १९

४३. हलुवाई समाज नेपाल, केन्द्रिय कार्यालय राजबिराज

४४. नेपाल अमात कल्याण समिति

४५. अग्रहरी समाज सेवा समिति

४६. लोध उत्थान मञ्च

४८. केशरी कल्याण समाज नेपाल

४९. विश्वकर्मा लोहार सेवा समिति

५०. बरनवाल सेवा समिति, वीरगंज, नेपाल

५२. केशरी कल्याण समाज, नेपाल

५३. पोद्दार कल्याण समाज, नेपाल

५४. नेपाल मुडियारि भाषा संस्कृति पहिचान उत्थान केन्द्र

५५. राजभर उत्थान समाज

५६. केवट कल्याण समाज, सिराहा

५७. नेपाल यादव सेवा समिति, केन्द्रिय कार्यालय, काठमाडौं

अनुसुची — ४

(जातीय विज्ञ, जानकारहरूको सूची)

१. विक्रममणी त्रिपाठी, (विज्ञ समुह सदस्य)

२. सिताराम अग्रहरी, विज्ञ/जानकार, अग्रहरी जात

३. मा. आदित्य नारायण कसौधन, कसौधन जात

४. प्रकाश कुमार साह, कानु जात

५. सुरेश महतो, कहार जात

६. जगदीश राउत कम्कड, कमकड जात

७. सुरेश केंवट (निषाद), केवट जात

८. ध्रुपलाल प्रसाद सहनी (निषाद), निषाद समुह

९. प्रीतम मुखिया, सैनि, तियर मल्लाह जात

१०. डा. रामस्वरुप सिन्हा, चनउ/चनौ जात

११. पारस प्रसाद केवट, केवट जात

१२. दिनेश चौहान, चौहान जात

१३. संयोग देव, सामाजिक अभियान्ता, देव जात

१४. शिवशंकर महतो (निषाद),

१५. लाल सहनी (निषाद)

१६. जितेन्द्र वर्मा, सोनार जात

१७. प्रभु सहनी (निषाद),

१८. बिरेन्द ठाकुर, हजाम जात

१९. इश्वर चन्द्र पाल, गडेडिया जात

२०. दशरथ खडिया

२१. बन्धन मुण्डा

२२. मा. सुनिता ठठेर

२३. राहुल कोषल, ठठेर जात

२४. सुर्यनारायण मुडियारी

२५. सारिका मण्डल (गनगाई जात)

२६. धिरज वर्मा (राजभर जात)

२७. देवनारायण साह, गोंड जात

२८. रामचन्द्र भगत (माली जात)

२९. इनल राठौर, (नटुवा जात)

३०. अशोक नायर, नायर जात

३१. सुरज कुमार कौषल, ठठेर जात

३२. बिरगुन साह, तुराहा जात

३३. रामचन्द्र भगत, माली जात

३४. धिरज वर्मा, राजभर जात

३५. ध्रुपलाल सहनी (निषाद), निषाद समुह

३६. मुर्ली गोडिया (निषाद), गोडिया जात

अनुसुची — ५

को–को हुन् मधेसी ?

सरकारद्वारा ९२ जातजाति र समुदाय सूचीकृत

२०६५ फागुन-१५, बिहीबार, कान्तिपुर दैनिक

■ अतुल मिश्र

काठमाडौं, १४ फागुन- तराईमा बसोबास गर्ने को-कोचाहिँ मधेसी हुन् ? सरकारले विभिन्न ९२ जात, जाति र जातीय समुदायलाई मधेसीका रूपमा सूचीकृत गरेर यसको जवाफ दिएको छ ।

अघिल्लो महिना जारी अध्यादेशअनुसार सार्वजनिक सेवामा समानुपातिक र समावेशी आधारमा आरक्षण दिन मधेसीलाई यसरी सूचीकृत गरिएको हो ।

'मधेसी हो भनेर प्रमाणित गर्न अब ती समुदायका सदस्यहरूले जिल्ला प्रशासन कार्यालयमा जानु पर्दैन,' कानुन, न्याय तथा संविधानसभामन्त्री देव गुरुङले कान्तिपुरसँग भने । मन्त्रिपरिषद् बैठकले गत माघ २१ गते मधेसीको सूचीकरण गरेको हो ।

पछिल्लो निर्णयअनुसार तराईमा बसोबास गर्ने पहाडी मूलका बासिन्दालाई अब सरकारी परिभाषामा मधेसी मानिने छैन । मन्त्री गुरुङले मधेसीको थर राखेर छल्ने प्रयास गर्नेलाई कानुनी कारबाहीको व्यवस्थासमेत गरिएको बताए । उच्चारणमा एकै खालको अर्थ लाग्ने 'शाह' र 'साह' व्यक्तिको रूप, रङ, संस्कार तथा बोलीचालीबाटै छुट्टिने हुँदा समस्या नभएको पनि उनले बताए ।

वातावरण, विज्ञान तथा प्रविधिमन्त्री गणेश साहले सरकारको यो निर्णयबाट मधेसी समुदायले पहिचान पाएको बताए । 'हामी आफैंले प्रमाणित गर्ने अवसर पाएका छौं, पीढीऔंले होइन,' उनले भने ।

सरकारले यसअघि मन्त्री गुरुङको संयोजकत्वमा मधेसीको पहिचानसहितको प्रतिवेदन निर्माण गर्न समिति गठन गरेको थियो । त्यही समितिको सिफारिसका आधारमा मन्त्रिपरिषद्ले निर्णय गरेको हो ।

मधेसी नेताहरूले सूचीकरणलाई सकारात्मक भन्दै केही समुदाय छुटेको दाबी गरेका छन् । सद्भावना पार्टीका सहमहासचिव मनीष सुमनका अनुसार नट, बेलदार, चाइ, बादी, कुम्कड, सोनार, खलवट, भेडिहर, बाग, कर्मकार, धाँगड, गड, भाट र धानुक जातिको सूचीमा उल्लेख छैन ।

व्यावहारिक कठिनाइले यी जातिको नाम प्रतिवेदनमा छुटेको मधेसी जनअधिकार फोरमका सहअध्यक्ष तथा कृषिमन्त्री जयप्रकाश गुप्ताले बताए । उनले मारवाडी पञ्जाबी र बंगाली समुदायका थरहरु पनि छुटेको बताए । भने 'जानकारीमा आउनेलाई समावेश गरिनेछ ।'

सूचीकृत मधेसी : बोटे, दनुवार, दरै, कुमाल, माझी, राजी, थारू, बनिया, भुमिहार, बाह्मन, लोहार, बढई, सुनिहार, चमार/हरिजन, धोबी, बातर, दुसाध पासवान, तत्मा, गनगाई, हलुवाई, डोम, कानु, मेहतर, कायस्थ, अमात, बरई, बीन, चिडीमार, कहार, धुनिया, कमार, लोध, केवट, कैवरत, खत्वे, कुम्हार, माली, कुर्मी, शिकारी, कुसवाहा कोइरी, गोनियार, मलाह/निषाध, रस्तोगी, मुसहर, कथबनिया, राजधोब, गडेरी/पाल, भेडिया, सरबरिया, राजभर, राज बहार, राजपूत, तेली, सुडी, कलवार, यादव अहिर, धानुक, सोनार, धिमाल, हजाम नाई, कुस्मा, मेचे, कोचे, राजवंशी, किसान, सतार सन्थाल, झाँगड उराव, मुन्डा, ताजपुरिया, बंगाली, मारवाडी, मुस्लिम मुसलमान, शिख पञ्जाबी, नोनिया, धामी, बिंद, पथरकट्टा, खटिक, सन्न्यासी जोगिया, अग्रहरी, कमलापुरी, कसौधन, बर्णवाल, पोद्दार, ठठेरी, कुसवाडिया, देव, कलर, कनौजिया, कोरी, सरभंग, पासी, खडिया र सरबरियाक ।

बाँकी पृष्ठ ८

नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाण्डौ

फोन ०१-४[illegible] / ४२००[illegible]

फ्याक्स नं. ०१-४२००[illegible]

समिति, प्रतिष्ठान, आयोग समन्वय शाखा

पत्र संख्या:- ०७३/०७४

चलानी नं :- ५१३

मिति :- २०७४।१।१७

श्री महानगरपालिका ४ (सबै)।

श्री उपमहानगरपालिका १३ (सबै)।

श्री नगरपालिका २४८ (सबै)।

श्री गाउँपालिका ४७९ (सबै)।

विषय : <u>दलित समुदायको प्रतिनिधित्व सम्बन्धमा।</u>

नेपालको संविधानको धारा २१५ को उपधारा (४) धारा २१६ को उपधारा (४), धारा २२२ को उपधारा (३), धारा २२३ को उपधारा (३) एवं स्थानीय तह निर्वाचन ऐन, २०७३ को दफा ६ उपदफा (२) तथा स्थानीय तह निर्वाचन नियमावली, २०७३ को नियम ६ को खण्ड (ग) अनुसार गाउँसभा/नगरसभामा दलित महिला र गाउँकार्यपालिका/नगरकार्यपालिकामा दलित सदस्य निर्वाचित हुने व्यवस्था भएको व्यहोरा स्पष्ट नै छ। दलित महिला सदस्य तथा दलित सदस्य उम्मेद्वार हुन सम्वन्धित गाउँपालिका/नगरपालिकाले दलित समुदायको व्यक्ति भएको प्रमाणित गर्नु पर्ने व्यवस्था भएको तथा दलित जातजातिको प्रतिनिधित्वको लागि राष्ट्रिय दलित आयोगले दलित जातजाति भनी प्रमाणित गरेका सूचि मध्यबाट गर्नुपर्ने भएकोले उक्त सूची यसैसाथ संलग्न गरिपठाइएको छ। सोही सूचिको आधारमा सम्बन्धित गाउँपालिका/नगरपालिकाले स्थानीय तह निर्वाचन नियमावली, २०७३ को नियम (६) बमोजिम दलित जातजाति प्रमाणित गरी प्रतिनिधित्वको प्रयोजनको लागि निस्सा दिने व्यवस्था मिलाउनु हुन निर्णयानुसार अनुरोध छ।

(चक्रपाणि शर्मा)

उप-सचिव

<u>बोधार्थ</u> :

श्री निर्वाचन आयोग, बहादुर भवन, काठमाडौं।

श्री जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय, सबै। - *जिल्लाभित्रका सबै स्थानीय तहलाई आवश्यक सहजीकरण गरिदिनु हुन।*

श्री सूचना तथा विधुतीय शासन शाखा, सिंहदरबार। - *मन्त्रालयको website मा राखिदिने व्यवस्था हुन।*

भ्रष्टाचार विरुद्धको चाल, असल शासनको बहाल।

दलित जातीय अनुसूची विवरण

दलितको परिभाषा

"हिन्दू वर्णाश्रम जाति व्यवस्था, वि.सं. १९१० को मुलुकी ऐनबाट पानी नचल्ने र छोइछिटो हाल्नु पर्ने जातजाति भनी जातीय भेदभाव एवं समाजमा अछुत मानिएका र सामाजिक, आर्थिक, राजनैतिक, शैक्षिक तथा धार्मिकरुपमा राज्यको मूलप्रवाहबाट पछाडि पारिएका जातजातिका समुदायलाई दलित वर्ग भन्ने गरिएको छ।"

दलितवर्गमा सूचीकृत जात-जातिहरुको वर्णानुक्रम अनुसारको जातीय अनुसूची

(क) पहाडी मूल

१. गन्धर्व (गाइने)
२. परियार (दमाई, दर्जी, सुचिकार, नगर्ची, ढोली, हुड्के)
३. बादी
४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनँरा, पार्की, टमटा)
५. मिजार (सार्की, चर्मकार, भूल)
६. पोडे (देउला, पूजारी, जलारी)
७. च्यामे (कुचीकार, च्याम्खल)

(ख) मधेश मूल

८. कलर
९. ककैहिया
१०. कोरी
११. खटिक
१२. खत्वे (मण्डल, खङ्ग)
१३. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास)
१४. चिडिमार
१५. डोम (मरिक)
१६. तत्मा (ताँती, दास)
१७. दुसाध (पासवान, हजरा)
१८. धोवी (रजक, हिन्दु)
१९. पासी
२०. बाँतर
२१. मुसहर
२२. मेस्तर (हलखोर)
२३. सरभङ्ग (सरवरिया)
२४. नटुवा
२५. डाँगी
२६. धरिकर/धान्का

मधेशी आयोगबाट थर सूचीकरण सम्बन्धि बैठकमा बिभिन्न मितिमा आयोजना भएका सहभागी हुनुभएका महानुभावहरु

१	माननीय अध्यक्ष डा. विजय कुमार दत्त	मधेशी आयोग
२	माननीय अध्यक्ष श्री विष्णु प्रसाद चौधरी	थारु आयोग
३	माननीय अध्यक्ष श्री समिम मियाँ अन्सारी	मुस्लिम आयोग
४	माननीय श्री लीलानाथ श्रेष्ठ	प्रतिनिधि सभा सदस्य
५	माननीय डा. पुष्पा कर्ण	प्रतिनिधि सभा सदस्य
६	माननीय श्री सुमन प्याकुरेल	राष्ट्रिय सभा सदस्य
७	श्री गणेश साह	पूर्वमन्त्री
८	माननीय सभापति मनिष सुमन	अर्थ योजना समिति, मधेश प्रदेश
९	श्री लालबाबु यादव	संविधानसभाका सदस्य
१०	माननीय सदस्य श्री जीवछ साह	मधेशी आयोग
११	माननीय सदस्य श्री रेणु देवी साह	मधेशी आयोग
१२	माननीय सदस्य श्री विजय कुमार गुप्ता	मधेशी आयोग
१३	माननीय सदस्य श्री आभा कुमारी	मधेशी आयोग
१४	माननीय सदस्य श्री टुङ्ग बराइली	राष्ट्रिय दलित आयोग
१५	माननीय सदस्य श्री पुष्पराज तिमिल्सिना	राष्ट्रिय समावेशी आयोग
१६	माननीय सदस्य श्री मीन बहादुर श्रीष	राष्ट्रिय जनजाति आयोग
१७	माननीय सदस्य श्री भोलाराम चौधरी	थारु आयोग
१८	माननीय सदस्य श्री सुबोध सिंह थारू	थारु आयोग
१९	माननीय सदस्य डा. उमाशंकर प्रसाद चौधरी	थारु आयोग
२०	माननीय सदस्य श्री शान्ति मोदी	थारु आयोग
२१	माननीय सदस्य श्री महमदिन अलि	मुस्लिम आयोग
२२	सचिव श्री दीपेन्द्र काफ्ले	मधेशी आयोग

२३	सचिव श्री भुवनहरि अर्याल	मधेशी आयोग
२४	सचिव श्री अन्जनकुमार मिश्र	मधेशी आयोग
२५	सचिव श्री कृष्ण कान्त उपाध्याय	थारु आयोग
२६	सचिव श्री रेखा दास	मुस्लिम आयोग
२७	महानिर्देशक श्री नेविन लाल श्रेष्ठ	केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
२८	उपमहानिर्देशक श्री हेमराज रेग्मी	केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
२९	निर्देशक श्री ढुण्डीराज लामिछाने	केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग
३०	श्री विक्रम मणि त्रिपाठी	
३१	श्री रीता कुमारी साह	
३२	श्री वीरेन्द्र कुमार मेहता	
३३	श्री भुवन बहादुर कार्की	
३४	श्री सविता डंगोल	
३५	श्री आनन्द गुप्ता	
३६	श्री रमेश कुमार दास	
३७	श्री सुरेश प्रसाद जैसी	
३८	श्री विन्दूदेवी शर्मा	
३९	श्री लोकेन्द्र बहादुर ज्ञवाली	
४०	श्री राम प्रसाद घिमिरे	
४१	श्री मदन नारायण मल्लिक	
४२	श्री सुरेश राय यादव	
४३	श्री दीपक कुमार गुप्ता	
४४	श्री ललित कुमार साह	
४५	श्री कृष्ण प्रसाद तिमिल्सेना	
४६	श्री कुमार भाष्कर	
४७	श्री अमेर कुमार झा	

४८ श्री राष्ट्र कुमार के.सी.
४९ श्री नील कुमार फुयाल
५० श्री अनामिका श्रीवास्तव
५१ श्री कञ्चना झा
५२ श्री ज्योति चौधरी
५३ श्री हंसावती कुर्मी
५४ श्री राजन पराजुली
५५ श्री बाबुराम पन्थी
५६ श्री दीपक मुखीया
५७ श्री सुरेश कुमार कामैत
५८ श्री महेन्द्र निषाद
५९ श्री वेचु केवट
६० श्री जगदीश मलाह
६१ श्री मुरली प्रसाद गोडिया
६२ श्री मंगरे गोडिया
६३ श्री विजय प्रकाश निषाद
६४ श्री जंग बहादुर सिंह
६५ श्री रतिशचन्द्र लाल सुमन
६६ श्री मनोजकुमार लाल
६७ श्री विजयचन्द्र लाल कर्ण
६८ श्री कौशलेन्द्र कुमार दास
६९ श्री शिवचन्द्र लाल
७० श्री रामकुमार लाल कर्ण
७१ श्री अशोककुमार लाल कर्ण
७२ श्री गोपाल प्रसाद घिमिरे

७३ श्री अमित कुमार साह
७४ श्री सुन्दर प्रसाद निरौला
७५ डा. आभाष लाभ
७६ डा. अशोक महासेठ
७७ डा. गोपाल ठाकुर
७८ श्री प्रभु प्रसाद साह
७९ श्री बाबुजी पंडित
८० श्री विजय कुमार सिंह
८१ श्री दिग विजय मिश्र
८२ श्री जगदीश प्रसाद सिंह
८३ श्री सन्तोष दास
८४ श्री शिवभुषण लाल
८५ श्री तेजनारायण प्रसाद शाह
८६ डा. नागेन्द्र प्रसाद यादव
८७ डा. अतावुल मंसुरी
८८ श्री तेजनारायण ठाकुर
८९ श्री रामवली मण्डल
९० श्री जुरी ठाकुर
९१ श्री महेश देव
९२ श्री अवधेश पोखरेल
९३ श्री देवेन्द्र चौधरी
९४ श्री जितेन्द्र पासवान
९५ श्री राजाराम शर्मा
९६ श्री माधवराज खरेल
९७ श्री केशव दुङ्गेल

लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी

९८ श्री कुलराज घिमिरे

९९ श्री प्रकाश लम्साल

१०० श्री गोपाल अर्याल

१०१ प्रा. श्री राममणि पोखरेल

१०२ प्रा. श्री दिलीप जलान

१०३ श्री संजीव सिंह राजपुत

१०४ श्री नरेन्द्र पासवान

१०५ श्री कौशल कुमार सिंह

१०६ श्री ध्रुपलाल प्रसाद सहनी

१०७ श्री रेणुका कुमारी सिंह

१०८ श्री चतुर्भुजलाल दास केवरत